

FÖRSVARSMÅKTTEN

Reglemente

Parad 3: Formellt uppträdande

2017

REGLEMENTE

Parad 3: Formellt uppträdande

R PARAD 3 2017

REGLEMENTE

© Försvarsmakten

Bilder på omslaget: Johan Lundahl, FM/Combat Camera

Grafisk bearbetning: Förvaltare Patrik Laestadius

Produktionsid: 170529-026

Produktionsformat: Word

Publikationsområde: UTB

Tryck: Print on demand vid behov

REGLEMENTE

VIDAR-handling: FM2017-11600:2

Beslut om fastställande av Reglemente Parad 3: Formellt uppträdande

Reglemente Parad 3: Formellt uppträdande 2017 (R PARAD 3 2017) fastställs att gälla från och med 2017-07-01. Publikationen har inget registrerat M-nr.

Följande upphävs 2017-07-01:

Instruktion för Försvarsmakten, Ceremonier 2010 (CerI FM 2010), M7739-351087 kapitel 3, gällande från 2011-01-01.

Publikationen tillgängliggörs genom publicering på intranätet emilia, på www.forsvarsmakten.se och www.hemvarnet.se.

Detta beslut är fattat av generallöjtnant Johan Svensson. I den slutliga handläggningen har deltagit förvaltare Patrik Laestadius och överste Lena Persson Herlitz, C PROD UTB. Den sistnämnde tillika föredragande.

Johan Svensson
C PROD

Lena Persson Herlitz
C PROD UTB

REVIDERING - ÄNDRINGSLOGG

Nr	Mom	Omfattning	Datum föredragning Beslut av	VIDAR handling nr
0		Ursprunglig fastställelse	2017-06-19 C PROD	FM2017-11600:2

Sida avser sidnummer i den rättade versionen.
Ändringar i texten framgår av ändringsmarkör.

Kom ihåg!

Om du läser denna publikation i pappersform – kontrollera att du har den senaste utgåvan. Fastställd och gällande utgåva finns alltid publicerad på försvarsmaktens intranät.

Förslag på ändringar ska skickas till HKV/PROD UTB: prod-utb-statscerm@mil.se

Förord

Försvarsmaktens ceremonier ska genomföras på ett korrekt och värdigt sätt.

Syftet med serien av reglementen och handböcker "Parad" (PARAD1/8) är att utgöra en gemensam grund för Försvarsmaktens uppträdande i ceremoniella sammanhang. Arméns, marinens och flygvapnets olika traditioner har i det längsta omhändertagits och endast förändrats där enhetlighet inom Försvarsmakten är särskilt påkallad. Publikationerna beskriver förfaranden, förklarar innebörden av symboler och ceremoniella handlingar samt ger anvisningar för myndighetens traditionsvård.

Reglementet PARAD 3 utgör Försvarsmaktens grundbestämmelser för enskilda och förbands formella uppträdande i sluten ordning och är avsedd för bruk både i den dagliga tjänsten och vid parader av olika slag.

Försvarsmaktens gemensamma bestämmelser för ceremoniell verksamhet och traditionsvård är en del i vården av myndighetens kulturarv. En del av våra kommandon och förfaranden är i praktiken oförändrade genom århundranden och andra har förändrats i takt med Försvarsmaktens och vårt lands utveckling.

Deltagande i statsceremonier är en av Försvarsmaktens uppgifter och genomförande av förbandsvisa ceremonier och traditionsvård är en del av den militära miljön. Ceremonier och sättet att utföra dem uppmärksammas av försvarsmaktens personal, allmänheten och av utländska turister, gäster och observatörer. Väl genomförda bidrar de till att skapa respekt för Försvarsmakten och stärker deltagarnas känsla för förbandsandan.

Varje chef måste vara beredd att anpassa parader efter de förutsättningar som råder. Särskild hänsyn måste tas till t.ex: väderlek, åskådare, deltagande kamratföreningar och resultat av samverkan med t.ex. kommun och andra deltagande myndigheter.

Innehållet i denna publikation omfattas inte av sekretess.

Läsanvisning

Gemensamma anvisningar för publikationsserien PARAD.

- Med förband avses försvarsmaktens olika organisationsenheter.
- Med förbandschef förstås även annan befattningshavare som innehar eller tilldelats motsvarande befogenheter.
- Med krigsförbandschef förstås även annan befattningshavare som innehar eller tilldelats motsvarande befogenheter.
- Med trupp förstås även besättning vid fartyg m.m.
- Med kompani förstås även skvadron, flygdivision eller annan motsvarande militär enhet.
- Med fana, fanvakt och fanförare förstås även dragonfana/standar, standarvakt och standardförare samt i flottan flagga, flaggvakt och flaggförare.
- Vad avser sammansättning och bärande av uniformsdräkter gäller bestämmelserna i Försvarsmaktens uniformsbestämmelser.

Publikationsserien omfattar:

Typ	Namn	Omfattning
Reglemente	R PARAD 1	Stats- och förbandsvisa ceremonier
Reglemente	R PARAD 2	Flaggor, fälttecken och heraldik
Reglemente	R PARAD 3	Formellt uppträdande
Handbok	H PARAD 4	Marinen
Handbok	H PARAD 5	Militärmusik
Handbok	H PARAD 6	Traditionsvård
Reglemente	R PARAD 7	Salut
Reglemente	R PARAD 8	Högvakt

REGLEMENTE

Innehåll

Förord	5
Läsanvisning	6
1. Grunder	11
1.1. Historik	11
1.2. Riktlinjer för utbildning	12
1.2.1. Syfte	12
1.2.2. Instruktören	12
1.2.3. Utbildningen	13
2. Enskilt uppträdande	15
2.1. Kommando	15
2.2. Lystringsgrader	15
2.2.1. Givakt	15
2.2.2. Lystring	16
2.2.3. Manöver	16
2.3. Marsch	17
2.3.1. Vanlig marsch	17
2.3.2. Noggrann marsch	18
2.3.3. Språngmarsch	18
2.3.4. Troppningsmarsch	19
2.3.5. Sorgmarsch	19
2.3.6. Helt om marsch	20
2.3.7. Byte av takt	20
2.3.8. Riktningförändringar	20
2.3.9. Halt	21
2.4. Upplösande av sluten ordning	23
2.4.1. Inryckning	23
2.4.2. Upplösning av formerad trupp	24
2.5. Vändningar	24
2.5.1. Dubblering och indragning av rotar	25
2.6. Tagande av befäl, avlämning mm	26
2.6.1. Avlämning	26
2.6.2. Anmälan	27
2.7. Visitation och inspektion av trupp	27
2.8. Postavlösning	28

REGLEMENTE

2.9.	Hälsning	28
2.9.1.	Historik	28
2.9.2.	Enskilds hälsning	29
2.9.3.	Hälsningsskyldighet	30
2.9.4.	Posts hälsning	31
2.9.5.	Hälsning i förband	31
2.9.6.	Hälsningsord	33
2.9.7.	Hälsning med leverop	34
3.	Förband i sluten ordning	35
3.1.	Grunder	35
3.2.	Former	35
3.2.1.	Kolonn	35
3.2.2.	Linje	36
3.3.	Ändring av bredd	37
3.4.	Luckor och avstånd	37
3.4.1.	Grunder	37
3.4.2.	Lucka	37
3.4.3.	Avstånd	38
3.5.	Chefers platser	38
3.6.	Rättning	39
3.6.1.	Grunder	39
3.6.2.	Benämningar	39
3.6.3.	På stället	39
3.6.4.	Under marsch	40
3.6.5.	Vid halt	40
3.7.	Uppställning	41
3.8.	Samling	41
3.8.1.	Linje	41
3.8.2.	Kolonn	42
3.9.	Parad	42
4.	Vapenrörelser med automatkarbin	44
4.1.	Grunder	44
4.2.	I armen gevär	44
4.2.1.	Enskild ställning	44
4.2.2.	Lystringsställning	44

REGLEMENTE

4.3.	På axel gevär	45
4.3.1.	Upptagning	45
4.3.2.	Återgång till i armen.....	46
4.4.	Skyldra gevär	47
4.4.1.	Intagande	47
4.4.2.	I armen gevär från skyldra gevär.....	49
4.5.	Bajonett.....	50
4.5.1.	Automatkarbin 5	50
4.5.2.	Automatkarbin 4.....	52
4.6.	Honnörssalvor.....	53
5.	Sabelföring	54
5.1.	Historik	54
5.2.	Grunder	54
5.2.1.	Montering av portepé.....	55
5.3.	Ställningen givakt	57
5.3.1.	Armén och flygvapnet	57
5.3.2.	Marinen.....	57
5.4.	Ställningen parad	58
5.4.1.	Marinen.....	58
5.5.	Ställning i lystring och manöver.....	58
5.5.1.	Armén och flygvapnet	58
5.5.2.	Marinen.....	59
5.5.3.	Under marsch.....	59
5.6.	Ställning i vila.....	60
5.7.	Hälsning	60
5.7.1.	Liten salut	60
5.7.2.	Stor salut.....	61
5.8.	Gevär ut.....	61
5.8.1.	Armén och flygvapnet	61
5.8.2.	Marinen.....	63
5.9.	Gevär in.....	63
5.9.1.	Armén och flygvapnet	64
5.9.2.	Marinen.....	64
6.	Fanföring	66
6.1.	Fälttecken.....	66

REGLEMENTE

6.1.1. Struken fana	66
6.1.2. Blottad fana	67
6.1.3. Fanföring med blottad fana.....	68
6.1.4. Hälsning med fana	68
6.1.5. Vändning med fana.....	70
6.2. Kommandotecken	71
6.2.1. Förande	71
6.3. Kompanitecken	72
6.3.1. Förande	72
7. Övriga rörelser.....	73
7.1. Hantering av kista	73
7.2. Prisutdelning	74
Bildförteckning.....	75
Kapitel 3	75
Kapitel 4	75
Kapitel 5	75
Kapitel 6	76
Kapitel 7	76
Litteratur/Källförteckning.....	77
Regler, bestämmelser och handböcker som påverkat innehållet i detta reglemente	77

REGLEMENTE

1. Grunder

1.1. Historik

Ordet exercis härstammar från latinet och betyder övning. Begreppet används i Sverige sedan 1700-talet som en beteckning för övningar i militärt uppträdande. I exercisreglementen under tidigare delen av 1900-talet användes begreppet "Exercis I" för det vi i dagligt tal kallar exercis (formellt uppträdande i sluten ordning) medan t.ex. Exercis III innebar övning i handgemäng.

Standardiserat uppträdande för förband i sluten ordning var en nödvändighet för överlevnad och framgång på slagfältet såväl för den grekiska falangen som för den romerska legionen. Medeltidens ofta bristfälligt samövade truppförband för strid i sluten ordning till kom under renässansen att avlösas av välövade förband, ofta i form av yrkesknektar, som både var skickliga soldater och samövade för strid i förband.

Eldhandvapnens spridning under 1600-talet kom att ställa ännu större krav och det blev nödvändigt att i detalj reglera de många rörelser som krävdes för att ladda och avfyras de relativt komplicerade vapnen. Det blev också nödvändigt att utöver övningar i personlig färdighet få soldater i förband att reagera snabbt och samtidigt så att eldhastigheten kunde upprätthållas och att salvor kunde avges med höga krav på samtidighet. Att hålla rättning i ledet och att snabbt kunna lyda kommandon blev avgörande för att vinna på slagfältet.

Vapenövningar och övning i truppmanövrar bidrog dessutom – då som nu – till att skapa förbandsanda. Krigshistorien visar att välövade och i sluten ordning disciplinerade förband ofta har ett högt stridsvärde.

Paradexercis har funnits sedan lång tid tillbaka men nådde en höjdpunkt omkring år 1900. Olika typer utvecklades i de flesta länder, som den brittiska "slow march", den tyska "paradeschritt" och i Sverige "noggrann marsch".

Många av dagens vapenrörelser har en mycket lång tradition. Bruket att skyldra gevär härstammar från luntlåsmuskötens tid. – Som ett tecken på sina goda avsikter visade man att luntan inte var brinnande och att vapnet alltså inte kunde avfyras.

REGLEMENTE

1.2. Riktlinjer för utbildning

1.2.1. Syfte

Formellt uppträdande i sluten ordning (exercis) bidrar till att:

- Skapa uppmärksamhet, disciplin och enhetlighet.
- Få den enskilde att förstå att den egna prestationen är avgörande för att nå en bra helhet inom avdelningen (den yttre disciplinens krav övergår till en självdisciplin).
- Få soldaten att ta hänsyn och anpassa sig till sina kamrater, vilket ger förståelse för arbete i grupp och är till stor nytta i stridsutbildningen.

1.2.2. Instruktören

Formellt uppträdande lärs ut med förmedlad utbildningsprincip (visa – instruera – öva – pröva).

Det som utmärker en bra exercisinstruktör är:

- **Förståelse** – klara ut avdelningens problem och försök hitta lösningar.
- **Entusiasm** – ditt personliga engagemang kommer att avspeglas i truppens prestation.
- **Tålmod** – forcera inte utbildningen, en sak i taget och det enkla före det svåra.
- **Perfektion** – sätt en kravnivå och håll fast vid den.
- **Färdighet** – du måste själv kunna utföra rörelserna felfritt.

Minnesord: **FET PF**

Det är viktigt att inte överdriva rörelserna och att i ceremoniella sammanhang bara visa upp de rörelser som truppen behärskar väl. Befäst duglighet i grunderna ger alltid ett bättre intryck än försök att briljera.

REGLEMENTE

1.2.3. Utbildningen

Vid de inledande utbildningspassen och när en ny rörelse ska läras in är en beprövad metod att soldaterna räknar takten högt för varje rörelse. Detta gör att var och en hör taktpulsen och soldaterna lär sig att utföra rörelserna samtidigt. Räknandet ska ske rappt, dvs. räkneordet uttalas kort och rörelserna utförs i takt med räknandet.

För att poängtera hur vissa rörelser ska utföras bör precisa ord som slå, slit, ryck, eller ”med kraft” användas.

Exempel: **Fatta om handskyddet med kraft! Slit ner armen intill sidan!**

Metodik

Utbildningen bör genomföras med korta utbildningspass och utsträckt under en lång tidsperiod. Koncentrerad utbildning under en kort period ökar skaderisken och negativ överspridning mellan de olika rörelserna förlänger inlärningstiden.

FAKTA!

Studera publikationen *Pedagogiska grunder, kap 14.4.2 DRILL*, före utbildningens början. Betänk särskilt att rörelsen kopplas mot rätt ”trigger”. Så snart en rörelse är inlärd och den egentliga övningen påbörjas ska uteslutande rätt kommandon användas.

Övningar i vapenföringar är fysiskt krävande och motsvarar annan idrottslig teknikträning. Rätt förhållande mellan träning och vila ger snabbare resultat. Själva övningen är en nedbrytning av muskeln precis som annan fysisk aktivitet. Inlärning sker i huvudsak under viloperioden då muskelminnet aktiveras (de psykomotoriska banorna sluts). Tänk också på att prestationskurvan ofta gör ”hopp” från att ha varit på en viss nivå under en tid, till att när tillräcklig mängdträning och finslipning av detaljer uppnåtts, plötsligt återfinns på en högre nivå.

Inled varje pass med repetition av det som tidigare inlärts och avsluta alltid med rörelser som behärskas bra.

Tips!

Att använda visselpipa vid övning av formellt uppträdande i sluten ordning är **SYNNERLIGEN OLÄMPLIGT!**

Övningslinga

Ett beprövat sätt att genomföra den grundläggande utbildningen i vapenföringar (efter grundlagd färdighet uppnåtts) är med en ”övningslinga” till musik. Rätt genomförd så övar soldaten sig själv och instruktören kan ägna sig åt att rätta till fel och hjälpa eleverna.

Instruktören utrustar sig med musikanläggning och marschmusik (kontrollera att tempot i musiken är ca 112 steg/minut och i rak åttöndelstakt).

REGLEMENTE

Instruktören visar, instruerar och övar momentvis. När soldaten uppnått grundläggande färdighet övergår instruktören till slingan:

1. Börja med att spela igenom marschen räkna tillsammans varje taktslag, -ett till åtta, varpå ny räkning till åtta genomförs o.s.v.
2. Låt soldaterna inledningsvis räkna högt till musiken samtidigt som rörelserna utförs momentvis på vartannan takt puls d.v.s. 1, 3, 5, och 7. På takt puls 2, 4, 6 och 8 ska fullständig stillhet avkrävas.
3. Soldaten gör en rörelse (upp) till ”åtta” och fortsätter med nästa rörelse (ned) på nästkommande ”etta”.
4. En slinga motsvarar 10 fullständiga vapenrörelser och återgång till utgångsställning (2x8 takter x10). Avbryt slingan och påtala allmänna fel om så behövs. Läg in kort vila ofta!

Ställ krav på att soldaten ska fullfölja även om räkningen tappas bort. Soldaten ska själv rätta till i nästa moment. Instruktionen instruerar elev enskilt samtidigt som alla fortsätter med egen övning.

Övning i slutet förband

När soldaten har uppnått god färdighet på de enskilda rörelserna och utför dessa i en takt om ca 112 steg/minut övergår utbildningen till övning i förband.

Formera truppen på det sätt som den närmast kommande ceremonin ska genomföras i och öva utslutande med korrekta kommandon.

Ställ höga krav på utförandet! Påtala fel, instruera och beröm goda prestationer.

Hjälpmedel

De hjälpmedel som instruktören kan använda är:

- Inspelad marschmusik med ett tempo om ca 112 steg/ minut.
- Trumslagare med marschtrumma.
- Metronom.
- Mätsticka (passare) för att vid behov mäta måtten: 0,25 m, 0,45 m, 0,85 m och 1,25 m.

Tips!

Mätstickan kan vara en stav med markerade mått eller en passare (s.k. pace stick). I regel är det under inlärningsfasen bättre att själv bära det vapen som eleverna övar med för att på ett enkelt sätt kunna visa rörelserna.

Det är ofta bättre att med rösten ange: Vänster, vänster, vänster-höger-vänster för att därefter övergå till räkning 1-2-3-4, 1-2-3-4 än att kontinuerligt ange vänster, vänster... o.s.v.

REGLEMENTE

2. Enskilt uppträdande

I sällskap med överordnad ska man gå till vänster om denne.
Ordonnans som åtföljer chef ska befinna sig omkring 5 m bakom denne.

2.1. Kommando

Kommando består av lystrings- och verkställighetsord eller endast av det senare. Lystringsord uttalas tydligt och verkställighetsord uttalas skarpt och kort. Mellan lystrings och verkställighetsord görs ett uppehåll som i tid motsvarar två stegs marsch (vid halt tre steg). Detta uppehåll är i reglementen och handböcker markerat med ett tankesträck (-).

När marsch anträds eller upphör samt när det i övrigt bedöms behövas för att undvika missförstånd används benämning på det avsedda förbandet före kommando, t.ex: **00. kompani! (0. pluton!)**. Vid ensamt uppträdande pluton eller grupp som inte är indelad används ordet **Avdelning!** Vid särskilt indelat förband kan man använda benämning för denna t.ex. **Högvakten!**

2.2. Lystringsgrader

Vid parad används lystringsgraderna givakt och lystring. Under väntan och för poster gäller lystringsgraden manöver.

2.2.1. Givakt

Lystringsgraden givakt används när fullständig uppmärksamhet och god hållning krävs samt vid hälsning. Fullständig tystnad och stillhet ska iakttas. På stället intas enskild ställning.

Kommando: **Giv akt!**

Hälarna tillsammans och i jämnhöjd, fötterna i 45 graders vinkel (fotlängd mellan tåspetsarna).

Benen helt raka.

Kroppstyngden mitt på fotbladet och lika fördelad på båda fötterna (inte på trampdynorna).

Armarna väl tillbakaförda och helt raka längs sidorna, handlederna något vinklade nedåt så att tummen kommer i linje med underarmen (tummen vid byxsömmen).

Händerna knutna med tummen mot pekfingrets andra led, knytnäven hålls med tummen riktad mot baksidan av hälen och lillfingret med kännning mot låret.

Huvudet väl uppburet och blicken riktad rakt fram (mot ögonmärke).

Bild 2:1 Enskild ställning

Vanliga fel:

- Huvudet är inte väl uppburet (hakan sänkt eller för hög).

REGLEMENTE

- Axlarna är inte tillräckligt tillbakadragna (med följd att tyngdpunkten förs framåt och överlivet tippas fram).
- Armarna är böjda med händerna för långt fram på låren.

2.2.2. Lystring

Lystringsgraden lystring används vid parad eller när fullständig uppmärksamhet och enhetlig hållning krävs men enskild ställning inte är nödvändig. Fullständig tystnad och stillhet iaktas. På stället intas lystringsställning. Utgångsläge är enskild ställning.

Kommando: **Lystring – ställ!**

Mom 1 Vänster fot lyfts och trycks med kraft, men utan stampning, ut åt vänster och sätts ned en fotlängds avstånd från den högra samtidigt förs armarna bakom ryggen och vänster hand fattar om höger handled med armarna i en naturlig böjning längs ryggen så att händerna vilar mot korsryggens nedersta del. Blicken riktad rakt fram.

Vapen förs som anges för respektive vapen.

*Bild 2:2
Lystringsställning*

*Bild 2:3
Lystringsställning
bakifrån*

Vanliga fel:

- För långt avstånd mellan fötterna.
- Kroppen lutar och kroppstyngden därmed inte lika fördelad på båda fötterna.

2.2.3. Manöver

Lystringsgraden manöver används i slutna ordning när fullständig uppmärksamhet krävs men enskild ställning inte är nödvändig samt vid grupperat förband under kortare tidsmoment då verksamheten kräver det. För poster och varnare är lystringsgraden alltid manöver. Tystnad ska iaktas. Samtal som rör tjänsten får föras med låg röst om verksamheten inte störs.

Ställningen är i grunden samma som lystringsställning, men med tillåtelse att röra sig så länge höger fot hålls kvar på samma plats.

Kommando: **Manöver!**

REGLEMENTE

2.3. Marsch

2.3.1. Vanlig marsch

Marsch utförs i fast och säker takt med en hastighet av 112–114 steg i minuten och med en steglängd av omkring 85 cm räknat från häl till häl. Musikkår ska *eftersträva* att upprätthålla vanlig marsch när musikkåren marscherar framför trupp.

- Under lystringsgraden givakt sker marschen under god hållning, med en jämn armpendling nära sidan upp till strax under armhålan (vågrät sträckt arm) och markerat tillbaka (45 grader bakom kroppen).
- Under lystringsgraden lystring eller manöver sker marschen under god hållning, med en jämn armpendling nära sidan upp till halvvägs upp till axelplanet och markerat tillbaka.
- Handen ska vara knuten med tummen lagd över pekfingrets andra led.

Marschanträde

Marsch anträds med vänster ben med en steglängd om ca 45 cm (halv steglängd) i två moment (marschanträde) och fullföljs till marsch i och med det tredje momentet.

Kommando: **0. pluton (Avdelning) framåt (vänster om) (höger om) – marsch!**

Moment Beskrivning

1. Från enskild ställning upplyfts det vänstra benet med rakt knä och med fotbladet parallellt med underlaget.
Under kroppens framskjutning tas taktsteget ut *till halv steglängd* samtidigt som den högra armen pendlar upp till sitt läge. Den vänstra armen förs bakåt så att en naturlig armrörelse uppnås.
2. Foten trycks med hela fotbladet mot marken och kroppstyngden överförs till det vänstra benet.
3. Rörelsen fullföljs till marsch med höger bens utsträckning till full steglängd.

Vanliga fel:

- Kroppsvikten överförs inte till den vänstra foten i marschanträdet.
- Marschanträdet sker inte i två tempon (sträck först, därefter tryck ned).
- Steglängden är för lång i marschanträdet (överlivet viks framåt) och för kort under marschen.
- Hälarna släpas i marken under benets framflyttning och sätts inte mot marken i benets återpendlande rörelse.
- Soldaten går med böjda ben i steget.

REGLEMENTE

Vändning i förening med marschanträde

Efter vändning åt höger (vänster, helt om) görs marschanträde.

Kommando: **Avdelning (motsv.) vänster (höger, helt) om – marsch!**

2.3.2. Noggrann marsch

Noggrann marsch genomförs vid parad för fanan och i övrigt endast vid parader där det särskilt beordrats.

Kommando från stående i enskild ställning: **Noggrann marsch! Kompani (0. pluton), (Avdelning) framåt – marsch!**

Kommando under vanlig marsch: **Noggrann – marsch!**

- Noggrann marsch utförs i en fast och säker takt med en hastighet av 76–80 steg/min och med en steglängd av omkring 85 cm, räknat från häl till häl.
- Vänstra benet lyfts med något böjt knä och med fotspetsen obetydligt lägre än hälen (sträckt vrist). Under kroppens framåtskjutning ska foten föras stadigt och nära marken rakt fram; när steget är uttaget till full längd sätts foten under knäets och fotledens sträckning med någon tryckning mot marken och kroppstyngden överförs därmed på det framsatta benet.
- Kroppen förs stadigt och med god hållning, armarna hålls intill sidan (på plats för enskild ställning), huvudet vara väl uppburet och blicken riktad rakt fram.

Kommando för återgång till vanlig marsch: **Vanlig – marsch!**

Övergången: Verkställighetsordet kommenderas på vänster fot och när vänster fot nästa gång nedsätts i marken påbörjas vanlig marsch.

Vid utbildningen bör bl. a. följande uppmärksammas:

- Att kroppstyngden förs över på främre benet i samband med isättandet.
- Att överlivet inte lutas framåt.
- Att vristen hålls sträckt.

2.3.3. Språngmarsch

Språngmarsch utförs med en hastighet av 135 steg/minut (vid parad) och upp till 165 steg/minut (övriga tillfällen) och med en steglängd av omkring 90 cm räknat från häl till häl. Kroppen förs ledigt med god hållning och med kroppstyngden något framförd. Armarna hålls böjda och pendlas snett framför bröstet.

Språngmarsch från stillstående

Kommando: **Avdelning (motsv.) språng – marsch!**

- Språngmarschen anträds med att vänster fot sätts i marken med tryckning och benet något böjt. Armarna böjs och påbörjar armpendlingen direkt.

Övergång från marsch till språngmarsch

REGLEMENTE

Kommando: **Språng – marsch!**

”Marsch” kommenderas när vänster fot sätts i marken.

- Språngmarschen anträds nästa gång vänster fot sätts i marken genom att hela foten sätts i marken med tryckning och benet något böjt.

Övergång från språngmarsch till vanlig marsch

Kommando: **Vanlig – marsch!**

”Marsch” kommenderas när vänster fot sätts i marken.

- Tre steg (höger, vänster, höger) tas ut varefter taktsteg (vänster fotblad parallellt med underlaget sätts med kraft mot marken med rakt ben och sträckt vrist) tas med vänster fot och marschen fortsätter som vanlig marsch. Armpendlingen avslutas och armarna låses i samband med att höger fot omedelbart före taktsteget sätts i backen och vanlig armpendling påbörjas i samband med taktsteget.

Halt från språngmarsch

Halt kommenderas när vänster fot sätts i marken.

Kommando: **Avdelning (motsv.) – halt!**

- Tre steg (höger, vänster, höger) tas ut under avsaktning varefter taktsteg (vänster fotblad parallellt med underlaget sätts med kraft mot marken med rakt ben och sträckt vrist) tas med vänster fot och höger fot förs med kraft kortaste vägen intill den vänstra. Armpendlingen avslutas och armarna låses i samband med att höger fot omedelbart före taktsteget sätts i backen.

2.3.4. Troppningsmarsch

Vid återmarsch under troppning av fana ska tempot vara 126–128 steg/min (i takt med trumslagningen) och benen förs som i vanlig marsch med något förkortad steglängd.

Vanliga fel:

- Fötterna stampas mot marken.
- Överlivet tippas framåt.
- Knäna dras upp.

2.3.5. Sorgmarsch

Sorgmarsch genomförs som noggrann marsch, men med 64–66 steg/ min och med en mindre markerad nedsättning av fotbladet.

Sorgmarsch används bl.a. i samband med bärande av kista vid militärbegravning.

REGLEMENTE

2.3.6. Helt om marsch

Marsch kommenderas omedelbart innan vänstra foten sätts i marken:

Helt om marsch gör på kommando: **0. pluton (avdelning) helt om – marsch!**

Moment Beskrivning

1. Högra foten tar ut ett normalt steg och armarna låses intill sidan.
2. Vänster fot sätt i marken med kraft, taktsteg.
3. Höger fot förs fram och sätts med kraft en fotlängd framför vänster fot.
4. Helomvändning sker åt vänster på båda fotbladen varvid kroppstyngden förs över på den vänstra foten.
5. Högra foten gör taktsteg.

2.3.7. Byte av takt

Om man under marsch får olika takt relativt framförvarande avdelning (musikkår) kan detta korrigeras genom ombyte av fot. Verkställighetsordet ”marsch” kommenderas när vänster fot sätts i marken och nästa gång vänster fot sätts i marken genomförs ombytet.

Kommando: **Byt fot – marsch!**

- Vänstra foten tar ut ett steg varefter den högra hastigt sätts bakom den vänstra som därefter tar ut steget. Fotförflyttningarna utförs så hastigt att de i tid motsvarar ett stegs marsch.

Enskild som kommer ur takt gör enskilt ombyte av fot så snart felet upptäcks.

2.3.8. Riktningförändringar

Under marsch i parad ska vid behov riktningförändringar göras med tätavbrytningar.

Kommando: **Täten (halvt/dubbelt) till höger (vänster) – marsch!**

Moment	Beskrivning	Anmärkning
1.	På verställighetsordet (marsch) ska samtliga i de yttre kolonnerna göra huvudvridning inåt samtidigt som riktkarlen (innerkarlen längst fram) förkortar steglängden (marscherar på stället) och påbörjar tätavbrytningen.	Ytterkarlen behåller normal steglängd och håller rättningen på innerkarlen.
2.	Innerkarlen marscherar så att innerradien blir maximalt 0,5 m och sneglar ut mot ytterkarlen så att	D.v.s. att rättningen egentligen sker genom ett samspel mellan inner- och

REGLEMENTE

Moment	Beskrivning	Anmärkning
	riktningsförändringen sker så att rättningen behålls,	ytterkarlen.
3.	När den nya riktningen anträts ska huvudvridning rakt fram göras och marschen fortsätta i den nya riktningen.	

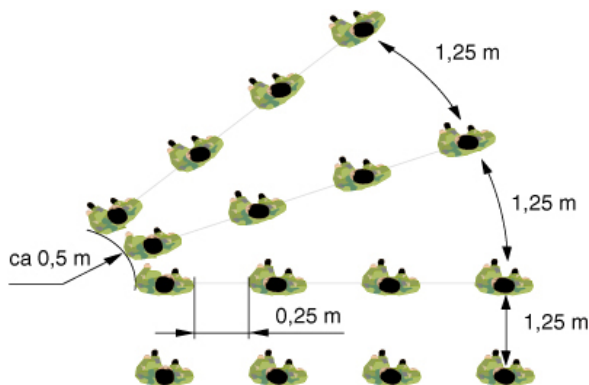

Bild 2:4

Bakomvarande fullföljer marschen med vanlig steglängd intill avståndet till framförvarande soldat är nära kontakt varefter tätavbrytningen påbörjas. En avdelning under tätavbrytning återtar efterhand 1.25 m avstånd när den nya marschriktningen intagits.

2.3.9. Halt

Lystringsordet utsägs på vänster fots nedsättning. Uppehållet mellan lystringsordet och verkställighetsordet bör vara tre steg (höger, vänster, höger). Verkställighetsordet (halt) kommenderas när vänster fot sätts i marken.

Kommando: **0. pluton (Avdelning) – halt!**

Moment	Beskrivning	
1.	Ett steg tas ut med höger fot samtidigt som båda armarna med tryckning låses intill sidan (plats för enskild ställning).	
2.	Vänster fot sätts i marken med kraft och med sträckt ben, sträckt vrist och halv steglängd .	Förkortat steg och tryckning med foten – taktsteg.
3.	Höger fot förs kortaste vägen intill den vänstra foten med bibehållet takt.	Betoningen i kroppsrörelsen ska ligga på vänstra fotens taktsteg, inte högra fotens tryckning intill den vänstra.

REGLEMENTE

Vanliga fel:

- Armarna låses inte till sidan på högersteget.
- Vänstra steget tas ut till full steglängd.
- Högerfoten stampar då den sätts intill den vänstra.
- Kommandotekniken brister så att uppehållet mellan lystrings- och verkställighetsord varierar vilket ger osäkerhet i utförandet.

Halt med vändning

Lystringsordet utsägs på vänster (höger) fots nedsättning.

Upphållet till verkställighetsordet bör vara tre steg (höger, vänster, höger).

Verkställighetsordet (halt) kommenderas när vänster (höger) fot sätts i marken.

Kommando: **0. kompani (Avdelning) vänster om (höger om) – halt!**

Moment	Beskrivning	Anmärkning
1.	Vänster (höger) fot tar ut ett helt steg och armarna låses med tryckning intill sidan.	
2.	Höger (vänster) fot sätts med kraft i marken (taktsteg) med halv steglängd.	Kroppsvikten överförs till den främre foten.
3.	Vändning sker åt vänster (höger) på fotbladen med stadigt liv och raka ben.	
4.	Vänster (höger) fot sätts med tryckning tillbaka till den högra (vänstra).	Betoningen i kroppsrörelsen ska ligga på högra fotens taktsteg, inte vänstra fotens tryckning intill den högra.

Vanliga fel:

- Kroppsvikten överförs inte till det ben som vändningen ska ske på vilket gör att kroppen gungar.
- Ögonmärke tas inte ut och soldaten tappar balansen.
- Foten stampas in i enskild ställning.

Helt om halt

Lystringsordet utsägs på vänster fots nedsättning.

Verkställighetsordet (halt) kommenderas när vänster fot sätts i marken. Upphållet till verkställighetsordet blir i regel tre steg.

Kommando: **Helt om – halt!**

Moment	Beskrivning	Anmärkning
--------	-------------	------------

REGLEMENTE

1.	Vänster fot tar ut ett förkortat (halvt) marschsteg och hela foten sätts med kraft och sträckt vrist i marken.	Taktsteg.
2.	Högra foten sätts ca en fotlängd framför och något till vänster om den vänstra foten.	Högra foten har sträckt vrist
3.	Helomvändning åt vänster görs på båda fotbladen.	Med stadigt liv och raka ben och med kroppsvikten förlagd på det vänstra benet
4.	När vändningen är genomförd förs den högra foten med kraft och kortaste vägen intill den vänstra så att rätt fotvinkel intas.	Betoningen i kroppsrörelsen ska ligga på vänstra fotens taktsteg och helomvändningen, inte högra fotens tryckning intill den vänstra.

2.4. Upplösande av slutna ordning

2.4.1. Inryckning

Rörelsen utförs i två kommandon och avser förflyttning till förutbestämd plats eller ny verksamhet till skillnad från upplösning av avdelning. Utgångsställning är i armen gevär.

Kommando: **Avdelning (motsv.) (med språng) ryck in! – Marsch!**

Moment	Beskrivning	Anmärkning
--------	-------------	------------

1.	På kommando: Ryck in!
Vänster hand fattar med kraft om handskyddet. | |
|----|---|--|

Bild 2:5

2.	På kommando: – Marsch!
Truppen gör helt om och därefter marschantråde varefter soldaten marscherar till inryckningsstället. | |
|----|---|--|

Om ”med språng” kommenderats ska truppen, efter helomvändning och marschantråde, på det femte steget antråda språngmarsch.

REGLEMENTE

2.4.2. Upplösning av formerad trupp

På verkställighetsordet gör truppen marschantråde eller om avdelningen är i lektionssal (motsv.) med lystringsställning varefter truppen upplöses.

Avdelning upplöses på kommando: **Höger och vänster om – marsch!**

2.5. Vändningar

Rörelser i vändningar utförs i marschtakt. När vapen hålls *i handen* *gevär* sänks kolven så att vapnet nästan är lodrätt längs med kroppen vid vändningen och återgår till sitt ursprungliga läge samtidigt som vändningen slutförs. När vapen förs *för fot* höjs kolven något under vändningen och sätts i marken samtidigt som vändningen avslutas.

Utgångsställning är enskild ställning.

Under parad ska och i övrigt bör vändningar ske under lystringsgraden givakt. I de fall vändning kommenderas under lystringsgraden manöver eller lediga ska enskild ställning intas på lystringsordet och när vändningen fullföljts återgår soldaten till manöverställning.

Kommando: **Vänster (höger, helt) – om!**

Moment Beskrivning

1. Vändning sker på vänster (höger) häl och höger (vänster) fotblad med raka knän och god balans ett kvarts varv åt vänster (höger) så att kroppstyngden förs över på den vänstra (högra) foten.
Vändningen stöds med det högra (vänstra) fotbladet och stödfotens häl vrids ut.
Armarna hålls sträckta längs sidorna.
Helomvändning görs på motsvarande sätt som för vändning åt vänster med skillnad att varvet fullföljs till ett halvt varv.

Anmärkning

Bild 2:6

2. Den högra (vänstra) foten sätts med kraft närmaste vägen intill den andra.

Vanliga fel:

- Armar och händer hålls inte på plats för enskild ställning.
- Benen hålls inte raka utan soldaten böjer på knäna i vändningen.
- Kraften i vändningen utgår från axlarna och inte från höften.

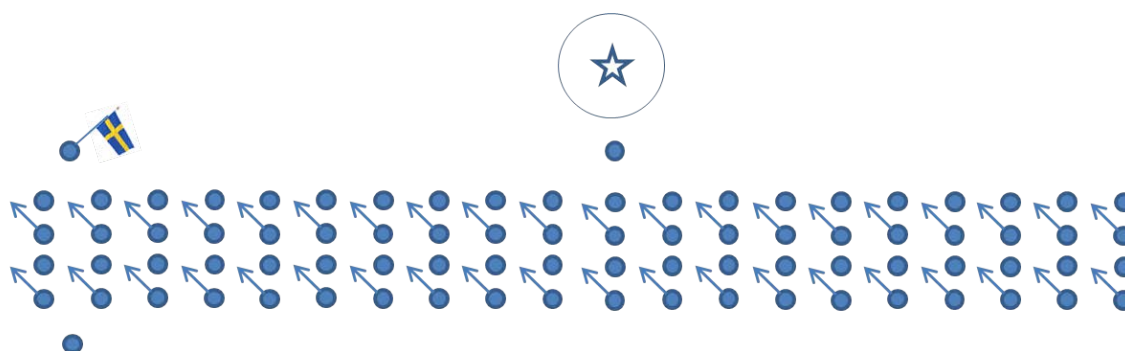
REGLEMENTE

- Kroppsvikten överförs inte på det ben som soldaten vänder på, ofta beroende på att ögonmärket i den nya riktningen inte tagits.
- Soldaten lyfter foten och ”stampar” ned den istället för att kortaste vägen trycka den intill vändande klack.

2.5.1. Dubblering och indragning av rotar

Dubblering av rotar

Används när fyra marschkolonner, efter halt och vändning, ska bilda linje. (4 täter i kolonn blir 2 linjer). Det krävs 1,25 m avstånd mellan rotarna på kolonn för att efter vändning till linje kunna göra rotedubblering utan ytterligare rättningsrörelse.

Dubblering av rotar (hederskompani)

Kommando: **Dubblering av rotar, jämna rotar ryck in – marsch!**

Moment	Beskrivning	Anmärkning
1.	På verkställighetsordet tar jämna rotar med vänster ben ett stort steg snett till vänster, armarna hålls på plats för enskild ställning.	Främsta linje bildar i front en udda rote och den andra en jämn, den tredje en udda osv.
2.	Den högra foten sätts med tryckning intill den vänstra.	Kroppsvikten överförs i steget till det vänstra benet.

Vanliga fel:

- Kroppsvikten överförs inte till den vänstra foten i steget.
- Armarna hålls inte kvar vid sidan.
- Högra foten släpas mot marken.

Indragning av rotar

Efter vändning i anbefalld riktning kommenderas indragningen varefter inrättning sker.

Kommando: **Indragning av rotar, jämna rotar ryck ut – marsch!**

Moment	Beskrivning	Anmärkning
--------	-------------	------------

REGLEMENTE

Moment	Beskrivning	Anmärkning
1.	På verkställighetsordet tar jämna rotar med höger ben ett stort steg snett till höger.	Utan pendling av armen.
2.	Den vänstra foten sätts med tryckning intill den högra.	Kroppsvikten överförs i steget till det högra benet.

Vanliga fel är desamma som för dubblering av rotar.

2.6. Tagande av befäl, avlämning mm

Den som tar befälet ska på enklaste sätt förflytta sig till en plats varifrån chefen kan ses av truppen och kommendera: **Jag tar befälet!**

I ceremoniella sammanhang kan tagande av befäl ske med kommando: **Giv akt!**

2.6.1. Avlämning

Före avlämning visiterar avlämnande chef sitt förband, varvid chefen kontrollerar att personalen är rätt klädd och utrustad samt att anbefalld materiel medförs och är ordnad på föreskrivet sätt.

Avlämning av trupp sker till vederbörande chef på kommando: **Lämna av!**

Avlämning innebär att chefen med truppen under lystringsgraden givakt och under personlig hälsning anger:

1. Mottagande chefs grad.
2. Eget förbands namn.
3. Antal närvarande.
4. Antal frånvarande (sjuka, kommenderade, lediga, saknade osv.).
5. Vid behov rapporteras även om materiel förlorats eller skadats.

Normalfall

Major! 0. pluton, närvarande 26, frånvarande 2!

Fanjunkare! 1. pjäsgrupp, närvarande 6, frånvarande: sjukskriven 1, tjänstledig 1!

Avlämning kan även ske med uttrycket:

Överstelöjtnant! 000. kompaniet enligt order/ enligt styrkebesked!

Parad

General! Honnörsvakt ur Livgardets 13. säkerhetsbataljon! Chef, kapten NN. Styrka: 2 officerare, 1 specialistofficer och 24 livdragoner!

Ceremoniellt på engelska

Vid statsceremoniell verksamhet ges anvisningar för varje särskilt fall.

Sir/Ma'am! The Guard of Honor from the Norrbotten Wing, ready for your inspection, Sir/Ma'am!

REGLEMENTE

2.6.2. Anmälan

Anmälan sker på kommando: **Anmälan!**

Vid anmälan är lystringsgraden lystring eller manöver. Den som gör anmälan intar enskild ställning och utför personlig hälsning.

När ett förband, som tidigare har avlämnats, återsamlas (t.ex. efter en rast) sker i regel inte avlämning utan endast anmälan. Därvid anger chefen vilka eventuella förändringar som inträffat under rasten eller uppehållet.

Anmälan görs med tecknet för ”allt klart” om inga förändringar har inträffat, varvid mottagande chefs grad och eget förband anges.

Har förändringar skett sker anmälan som avlämning utom att truppen behålls i lystringsgraden manöver.

2.7. Visitation och inspektion av trupp

Visitation avser rutinmässig kontroll och ska utföras av vederbörande chef t ex i samband med uppställningar och före avlämning. Syftet är att kontrollera: Hållning, disciplin, puts, klädsel och utrustning. Brister ska påtalas och åtgärdas.

Inspektion avser en högre chefs kontroll av personalens disciplin, utbildningsståndpunkt, kunskaper m.m. Brister påtalas för förbandets chef.

Visitation/inspektion i samband med ceremonier sker normalt under lystringsgraden givakt.

Visiteras (inspekteras) trupp på stället ska detta ske genom att chefen, efter att ha tagit befälet, kommenderar: **Jag visiterar/inspekterar!**

Chef för visiterat (inspekterat) förband anbefaller i regel samtidig huvudvridning med kommando: **Åt höger (vänster) – se!**

På linje

Visiterande/ inspekterande chef passerar normalt framför förbandet från högra flygeln.

Trupp på linje under lystringsgraden givakt ska iaktta följande när den visiterande (inspekterande) passerar framför fronten:

1. Huvudvridning görs (om inte kommando ges) när den visiterande (inspekterande) är på ca 1,5 m avstånd
2. Den visiterande (inspekterande) följs med blick och huvudvridning
3. Huvudvridningen avslutas när blicken är rakt framåt

På kolonn

Visiterande/ inspekterande chef passerar normalt utmed förbandets vänstra sida.

Trupp på kolonn iakttar följande när den visiterande (inspekterande) passerar vid sidan av kolonnen (kolonnerna):

REGLEMENTE

1. Huvudvridning görs (om inte kommando ges) när den visiterande (inspekterande) är på ca 1,5 m avstånd och samtidigt av personal i rote (bredvid varandra stående), med rättning på den som är närmast den visiterande (inspekterande)
2. Huvudvridning avslutas när den visiterande (inspekterande) är i höjd med närmaste man i ledet

Förbandets chef åtföljer den inspekterande på 2 m avstånd och på yttersidan i förhållande till truppen. När förband inspekteras ska chefer ned till plutonchef möta den inspekterande vid underavdelningens högra flygel, göra personlig hälsning och anmäla namnet på underavdelningen som ska inspekteras och åtföljer därefter bakom förbandets chef och den inspekterande. När underavdelningen inspekterats ska avdelningschefen åter göra personlig hälsning och återgå till sin plats.

2.8. Postavlösning

Avlösning av poster i ceremoniella sammanhang sker under ledning av befäl.

Moment	Beskrivning	Anmärkning
1.	Kommando: Avdelte post – marsch!	Pågående post tar vid behov ett steg åt sidan och intar enskild ställning varefter posten gör marschantråde och marscherar till plats 1 m framför avgående post där halt görs.
2.	Kommando: Poster byt om – marsch!	Båda posterna ska, i marschtakt, samtidigt ta först ett steg snett framåt vänster och därefter ett snett framåt höger. Båda posterna gör därefter samtidigt helt om.
3.	Kommando: Avlöste post – marsch!	Den avlöste posten gör helt om marsch och ställer in sig i avlösningstruppen (motsv.).

2.9. Hälsning

2.9.1. Historik

Det finns gamla traditioner bakom det militära sättet att hälsa. Förr i tiden hälsade man på varandra med den öppna högra handen framsträckt, kanske för att visa att man inte bar vapen. När rustningar började användas, blev det nödvändigt med ytterligare försäkringar om fredliga avsikter. Därför öppnade man visiret eller tog av sig hjälmen. Efter hand godtogs att man endast förde upp handen till hjälmen. Andra traditioner är att man blottar huvudet vid hälsning. Honnören kan därför sägas vara en stilisering av seden att stryka av sig huvudbonaden.

Hälsningen är ett uttryck för hövlighet och samhörighet inom Försvarsmakten.

REGLEMENTE

2.9.2. Enskilds hälsning

Hälsning utförs med honnör. Om fana eller vapen bärs ska hälsning ske genom huvudvridning, under god hållning och med blicken riktad mot den man hälsar på. Om sidogevär bärs draget ska hälsning göras med detta.

Bild 2:7Honnör

Utgångsläge vid hälsning med honnör på stället är enskild ställning.

1. Huvudvridning vid behov mot den eller det som det ska hälsas på.
2. Den högra handen förs snabbt rakt upp till huvudbonaden.
3. Fingrarna hålls raka men inte stela intill varandra med lillfingersidan vänd framåt.
4. Pekfingertoppen stöds lätt mot huvudbonadens (skärmens) högra del, så att handen inte skymmer ögat.
5. Handen ska vara lätt vinklad framåt, så att handflatan inte kan ses framifrån.
6. Handleden hålls rak.
7. Armbågen riktad snett framåt och något lägre än axeln.
8. Efter hälsning förs handen snabbt och närmaste vägen till utgångsläget.

Vid hälsning under förflyttning ska huvudvridning mot den hälsningsberättigade ske samtidigt som honnör verställs, den fria armen rörs ledigt utmed sidan. Huvud och arm vrids rakt fram innan handen tas ner vid hälsningens upphörande.

När eldhandvapen bärs på ryggen eller på bröstet sker hälsning med honnör. I övriga vapenställningar utförs hälsning med huvudvridning.

REGLEMENTE

2.9.3. Hälsningsskyldighet

Oberoende av plats eller tid ska den som är klädd i uniform hälsa enligt nedan.

Hälsning ska ske:

- På statschefen, dennes gemål och tronföljaren.
- På utländska statschefer vid officiella tillfällen.
- På förman samt andra med högre tjänsteställning vid anmälningar och avlämningar.
- När nationalsång (svensk eller utländsk) och kungssång framförs.
- På svensk, utländsk eller internationell flagga som hissas eller halas.
- På blottat officiellt fälttecken.

Hövlighet och respekt bjuder dessutom att krigsman i uniform hälsar inför avliden i begravningsprocession och vid begravning.

Hälsning enligt ovan ska utföras stillastående och vänd mot den person (fana, standar, flagga) som hälsas.

Allmän hövlighet kräver att var och en – även civilklädd – hälsar på de personer, civila eller militära, som är kända till namn eller utseende eller med vilka man har något gemensamt. Militär personal som är klädd i uniform bör dessutom hälsa på varandra.

Hälsning verkställs i allmänhet inte:

- Under kortare raster (vila) som anbefalls under marsch eller pågående övning.
- Igudstjänstlokal eller under andaktsövning.
- På den som befinner sig på längre avstånd än omkring 25 m.
- På den som iakttas genom fönster.
- Av förare i motorfordon i rörelse eller sitter i täckt fordon. Av den som cyklar när trafikförhållandena kräver odelad uppmärksamhet.
- Av den som om därigenom skulle hindras i sitt arbete.
- Av den som deltar i begravningsprocession.

Hälsning på örlogsfartygs flagga

Den som går ombord eller lämnar ett rustat örlogsfartyg över landgång hälsar på fartygets flagga eller, om flaggan inte är hissad eller inte kan ses, mot den plats där den brukar föras (oftast i fartygets akter).

Hälsning på flagga som hissas eller halas ner

Militär personal i uniform ska, om vederbörande kan se flaggan, göra halt och front mot denna samt göra hälsning under den tid flaggan hissas eller halas ner.

Förbandschef beslutar om hur militär personal ska agera när signaler i samband med flaggans hissande och nedhalande i förekommande hörs men flaggan inte kan ses.

REGLEMENTE

2.9.4. Posts hälsning

Post hälsar inte om bevakningsuppgifter kräver odelad uppmärksamhet.

Post ska hälsa:

- Enligt hälsningsskylighet.
- På alla generalspersoner/flaggmän som är klädda i uniform.
- På egen kompanichef och egen högre chef om vederbörande är klädd i uniform.
- På övriga personer enligt postinstruktion.

Befinner sig post intill poststället ska posten inta detta och hälsa i den riktning som anbefallts för poststället i fråga.

Post som patrullerar ska hälsa under fortsatt förflyttning.

För kungen, drottningen och tronföljaren, blottad fana och flagga samt på örlogsflagga som hissas eller nedhalas ska post hälsa efter att halt och vändning mot den hälsningsberättigade skett.

2.9.5. Hälsning i förband

Chef ansvarar för att egen trupp hälsar.

Hälsningsberättigad

Statschefen, dennes gemål, tronföljaren och utländskt statsöverhuvud vid hälsning, avlämning och inspektion.

Svensk och utländsk flagga som hissas eller nedhalas i ceremoniella sammanhang samt vid parad för fanan.

Vid kransnedläggning under minnesceremoni.

Ambassadör, minister och motsvarande vid mottagning och inspektion.

Annan kunglig person vid mottagning och inspektion.

Generalspersoner/flaggmän (svenska och utländska) vid mottagning och inspektion.

Utförande

Trupp skyldrar gevär.
Sidogevär förs till stor salut.
Fana fälls till hälsning.

Trupp skyldrar gevär.
Sidogevär förs till stor salut.

Trupp skyldrar gevär.
Sidogevär förs till stor salut.
Fana förs till givakt.

Trupp skyldrar gevär.
Sidogevär förs till liten salut.
Fana förs till givakt.

Trupp skyldrar gevär.
Sidogevär förs till liten salut.
Fana förs till givakt.

Trupp skyldrar gevär.

REGLEMENTE

	Sidogevär förs till liten salut. Fana förs till givakt.
Fälttecken under förbimarsch.	Trupp skyldrar gevär. Sidogevär förs till stor salut.
Fälttecken vid fanmarsch.	Trupp i enskild ställning. Sidogevär förs till stor salut. Fana förs till givakt.
Under nationalsång eller kungssång (motsv.) framförd i ceremoniella sammanhang. När kungen, drottningen eller utländskt statsöverhuvud är närvarande sker hedersbevisning enligt anvisning för dessa.	Trupp i enskild ställning. Sidogevär förs till liten salut. Fana förs till givakt.
Förbandschef vid mottagning av denne.	Trupp i enskild ställning. Sidogevär förs till liten salut. Fana förs till givakt.
Ledamöter och gäster vid parad för kungliga akademier samt andra motsvarande tillfällen.	Trupp i enskild ställning. Sidogevär förs till liten salut.

Den som uppträder under gevär ut hälsar med stor salut på:

- Statschefen och dennes gemål
- Tronföljaren
- Utländskt statsöverhuvud
- Svensk och utländsk nationsflagga som hissas eller nedhalas i ceremoniella sammanhang samt
- På Försvarmaktens fälttecken.

Om sabel inte bärs ska personlig hälsning med honnör ske i samtliga ovanstående alternativ.

Hälsning på stället

Förband i sluten ordning hälsar genom att lystringsgraden givakt intas.

När den hälsningsberättigade befinner sig på omkring 25 m avstånd ska chef kommendera:

Giv akt!

- Chefen hälsar när den hälsningsberättigade är på omkring 10 m avstånd från sin uppställningsplats eller då denne passerar i höjd med förbandets flygel
- Övrigt befäl utanför ledet hälsar med rättning på chefen samt dessutom varje gång den hälsningsberättigade passerar

REGLEMENTE

Hälsning under marsch

Förband i slutna ordning hälsar genom att lystringsgraden givakt intas.

När förbandets tätt befinner sig omkring 25 m från den hälsningsberättigade ska chefen (kompanicheferna vid större förband än kompani/motsv.) kommendera: **Giv akt!**

- Truppen gör taktsteg nästkommande vänster fotnedsättning.

När pluton befinner sig omkring 10 m från den hälsningsberättigade ska plutonchef (motsv.) kommendera: **Åt höger (vänster) – se!**

- All personal utom det led som är närmast den hälsningsberättigade gör huvudvridning åt anbefallt håll och blicken ska riktas mot den hälsningsberättigade. Rättningen övergår till angiven sida.
- Chefen och befäl utanför ledet gör personlig hälsning.
- När den hälsningsberättigade passerats ska huvudvridning framåt göras plutonsvis (motsv.) på kommando: **0. pluton – mittåt!**

Vid förband med motorfordon ska hälsning under marsch utföras enbart vid förbimarsch i parad. Personal uppsutten på/i motorfordon stående i flygvarnar- och tornluckor samt fordonschef på/i öppna fordon hälsar.

2.9.6. Hälsningsord

Kungen/Drottningen hälsar trupp med t.ex: **Goddag soldater!**

Truppförande chef svarar: **Gud bevare Konungen/Drottningen!** varefter truppen unisont svarar med samma ord.

Om kungen eller annan kunglig person avtackat trupp ska vederbörande chef utbringa ett: **Leve Konungen!** (motsv.) som åtföljs av fyra hurrarop.

I marinen svarar truppen: **Gud höre det!**

Annan kunglig person som med tilltal hälsar

Hälsningsorden återges samfällt med tillägg av den hälsandes kungliga titel i bestämd form t.ex. **God dag Kronprinsessan!**

När trupp hälsas med tilltal

Hälsningsorden återges med tillägg av den hälsandes militära titel t.ex. **Goddag kapten!**

När annan inspekterande avtackat trupp med t.ex. **Tack för idag soldater!**

Truppen återger den avtackandes avskedsord med tillägg av hans militära titel besvaras med: **Tack för idag överste!**

REGLEMENTE

2.9.7. Hälsning med leverop

När ett leve utbringas i tjänsten ska det följas av fyra hurrarop.

Exempel:

Ett fyrfaldigt leve för Hans Majestät Konungen, han leve: Hurra! x 4.

Ett fyrfaldigt leve för general Andersson, hon leve: Hurra! x 4.

REGLEMENTE

3. Förband i sluten ordning

3.1. Grunder

Sluten ordning innebär att ett förband är ordnat i fastställda former där underavdelningar, enskilda och fordon har sina bestämda platser. Höger och vänster anges i förhållande till truppens frontriktning. En chef kan bestämma att förbandet ordnas på annat än fastställd form om verksamheten kräver detta.

Formerna i sluten ordning är för:

<i>Grupp</i>	-kolonn och linje
<i>Tropp</i>	-kolonn, gruppkolonner och linje
<i>Pluton</i>	-kolonn, gruppkolonner och linje
<i>Kompani</i>	-kolonn, plutonskolonner och linje
<i>Bataljon</i>	- kolonn och linje (kompanilinjor)

Underavdelningar av samma slag står vid sidan av varandra i nummerordning från vänster, bakom varandra i nummerordning framifrån. Chef uppehåller sig i täten. Förband och underavdelningar står uppställda enligt respektive förbands handbok för taktiskt uppträdande respektive stående order för förbandet. Stabsförband står i mitten eller längst fram.

3.2. Former

3.2.1. Kolonn

Inom grupp står soldater och fordon rakt bakom varandra.

Inom pluton, kompani och bataljon står underavdelningarna bakom varandra:

- Pluton med grupperna i kolonn
- Kompani med plutoner till fots på gruppkolonn och övriga på kolonn
- Bataljon med kompanierna i kolonn.

Grupp- och plutonskolonn

Underavdelningar står vid sidan av och i höjd med varandra:

- Inom pluton står varje grupp i kolonn (gruppkolonn)
- Inom kompani står plutoner till fots i gruppkolonner, övriga i kolonn.

REGLEMENTE

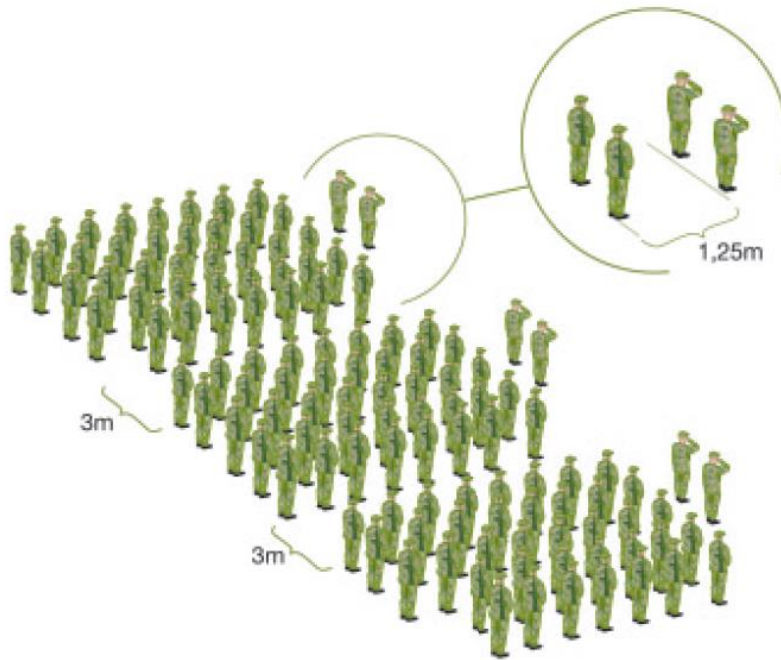

Bild 3:1 Kompani på plutonskolonn och plutoner på gruppkolonn

3.2.2. Linje

Inom grupp står soldater och fordon brevid varandra.

Inom pluton ordnas grupperna på två linjer, vid behov görs utjämning så att luckor inte uppstår i främre linjen.

Inom kompani står plutonerna var för sig i linje vid sidan av och i höjd med varandra.

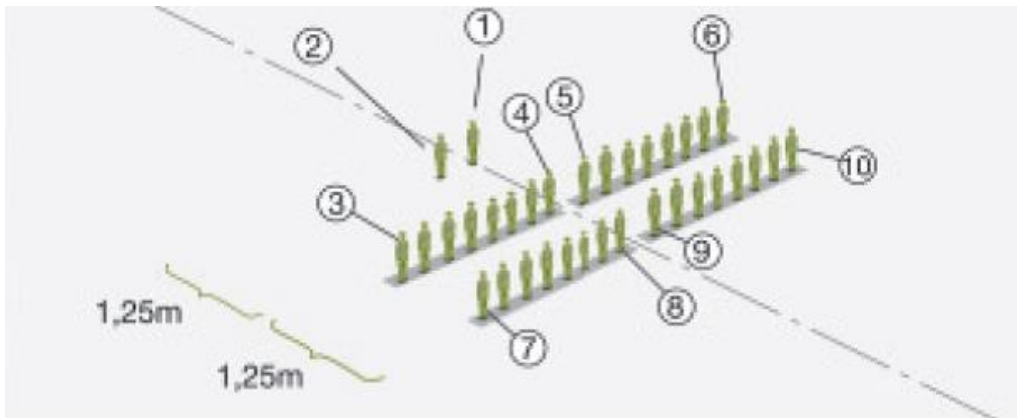

Bild 3: 2 Pluton på linje

1. Plutonchef.	5. C 2.grp	9. C 4.grp
2. Stf plutonchef.	6. Stf C 2.grp	10. Stf C 4.grp
3. C 1.grp	7. C 3.grp	
4. Stf C 1.grp	8. Stf C 3.grp	

REGLEMENTE

3.3. Ändring av bredd

Vid pluton minskas marschbredden till en kolonn genom att den grupp som ska gå främst – i regel den vänstra – anträder eller fortsätter marschen. Övriga minskar steglängden och intar efterhand sina platser. På motsvarande sätt minskas marschbredden till två kolonner.

Kommando: **Ett (Två) led marsch!**

Vid pluton ökas marschbredden från en kolonn genom att främsta gruppen minskar steglängden. Övriga grupper intar efterhand sina platser. På motsvarande sätt ökas marschbredden från två kolonner.

Kommando: **Två (Tre, Fyra) led – marsch!** eller **Gruppkolonner – marsch!**

För kommandon avseende riktningsförändring se under avsnittet marsch.

3.4. Luckor och avstånd

3.4.1. Grunder

Luckor (avstånd) är mellanrum i sidled (djupled) mellan förband, soldater och fordon.

Mellan soldater räknas luckor från armbåde till armbåge, avstånd från framförvarandes rygg till bakomvarandes bröstorg.

Mellan fordon räknas lucka från yttersta delen av fordonet. Avstånd räknas från framförvarandes bakre del till bakomvarandes främsta del.

3.4.2. Lucka

Om inte annat bestäms är luckorna mellan:

Soldater på linje	1 m
Soldater på kolonn	armbågsluckor (vid parad i regel 1 m)
Soldat och motorfordon	1 m
Motorcyklar	2,5 m
MC och annat fordon	2,5 m
Motorfordon	5 m

Lucka mellan troppar/plutoner till fots är 3 m och mellan kompanier 5 m.

Kuriosa: Armbågsluckor är den lucka som krävs för att en soldat från äldre tider skulle kunna ladda sin musköt när soldaten stod uppställd på linje. Luckan är alltså en kvarvarande del från äldre tiders stridsteknik i slutet ordning.

REGLEMENTE

3.4.3. Avstånd

Om inte annat bestäms är avståndet mellan:

Soldater till fots	1,25 m
Soldater på skidor	3 m
Soldat till fots och motorfordon	1,25 m
Soldat på skidor och motorfordon	3,5 m
Motorcyklar	2,5 m
Motorfordon	5 m

Avstånd mellan troppar/plutoner är 3 m och mellan kompanier 10 m.

Kuriosa: Bakgrunden till 1,25m avstånd är att det efter sidvändning och rotedubbling då uppstår armbågsluckor. Avståndet är alltså en kvarvarande del från äldre tiders stridsteknik i slutna ordning.

3.5. Chefers platser

Chefer

Chef uppehåller sig på den plats varifrån eget förband bäst leds. Under uppträdande i slutna ordning under lystringsgraden givakt, lystring och manöver står chefen i regel (underavdelningschef alltid) på sin för respektive förbands angivna plats.

Bataljonschef	10 m framför sitt förband
Kompanichef	5 m framför eget riktförband
Plutonchef	1.25 m framför riktkarlen eller riktfordonet
Gruppchef	I kolonn i täten för sin grupp och i linje på gruppens vänstra flygel

Ställföreträdande chefer

Stf C bataljon	1 meter till vänster och 1,25 meter bakom chefen (till höger då adjutant är närvarande).
Stf C kompani	1 meter till vänster och 1,25 meter bakom chefen (till höger då adjutant är närvarande).
Stf C pluton	I kolonn 1,25 m bakom riktgruppen och i linje 1,25 m bakom den soldat som står bakom riktkarlen
Stf C grp	I kolonn i kön på egen grupp och i linje på högra flygeln

REGLEMENTE

Personlig adjutant och regements/flottiljförvaltare

Står 1 m till vänster och 1,25 m bakom sin chef. Om båda uppträder tillsammans ska adjutanten ha plats till vänster och reg/fljfv plats till höger.

3.6. Rättning

3.6.1. Grunder

Ett förband är inrättat *i sidled* när rätt frontriktning intagits, underavdelningarna är i höjd med varandra och fastställda luckor tagits ut.

Ett förband är inrättat *i djupled* när rätt frontriktning intagits med fastställda avstånd och underavdelningarna (de enskilda) står rakt bakom varandra.

Rättning genomförs under lystringsgraden givakt. Enskilds inrättning görs automatiskt under marsch och vid ny uppställning.

Rättning avbryts på kommando: **Mittåt!** varvid huvudvridning upphör och armarna tas ner. Enskild ställning behålls. Om lystringsgraden och därmed ställningen därefter ska ändras, sker detta på chefens kommando.

3.6.2. Benämningar

Den enskilde (det förband) på vilken rättning i sid- och djupled sker benämns riktkarl (riktförband).

Vid uppställning på linje är riktkarl den som står i mitten eller till vänster om mitten i den främre linjen. Vid uppställning på kolonn är riktkarl den som står längst fram till vänster.

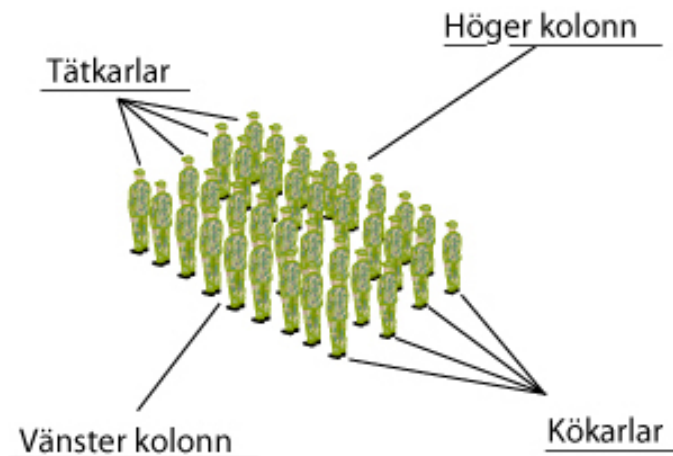

Bild 3:3 Benämningar i sluten ordning

3.6.3. På stället

På verkställighetsordet ska soldaterna vrida huvudet mot den angivna rättningsriktningen. Kolonnen i rättningsriktningen rättar sig endast i djupled och bibehåller huvudet rakt fram.

REGLEMENTE

Rättning i sid- och djupled nås genom syftning åt rättningshållet. De bakre rättar sig mot de främre i sida och mot rättningshållet i djup. Samtliga vrider tillbaka huvudet på kommando: **Mittåt!**

Arbåglucka erhålls genom att soldaterna i främsta linjen för upp vänster hand knuten upp till höftbenskammen och i rättningsriktning får känning med sidokamraten. 1 meters lucka erhålls på motsvarande sätt men med vänster arm utsträckt (knuten näve)

Befäl framför trupp vinklar vid behov upp arm/hand och anger var mitten är. När rättningen är fullgod dras armen hastigt ned samtidigt som "**mittåt**" utsägs.

Vid behov anges plats för uppställning.

Rättningsriktning

Vid behov anges plats för uppställning: **0. pluton (avdelning), vid X mot Y, (avstånd, lucka) rättning – mittåt (höger, vänster, framåt)!**

Rättning i sida

Kommando: **0. pluton, (Avdelning), (avstånd, lucka) rättning – mittåt (höger, vänster)!**

Kommando: **Mittåt!**

Rättning på kolonn (framåt)

Kommando: **0. pluton (Avdelning) rättning – framåt!**

Kommando: **Mittåt!**

3.6.4. Under marsch

Under marsch till fots kontrolleras rättningen i sidled genom att den enskilde vid behov gör huvudvridning åt rättningshållet. Vid riktningssändring ser den enskilde mot den vänstra (högra) kolonnen och anpassar steglängden. Förlorad rättning återtas efter hand.

Om ny rättning ska ske under marsch, anger chefen avstånd och lucka, varvid den enskilde efter hand rättar in sig på riktkarlen.

Kommando: **00 meters avstånd, 00 meters lucka – marsch!**

3.6.5. Vid halt

Vid marsch under lystringsgraden givakt och lystring behåller truppen enskild ställning efter haltrörelsens avslutande. Chef avgör därefter om rättningsrörelse ska ske eller om lystringsgraden och därmed ställningen ska förändras.

Vid marsch under lystringsgraden manöver eller fältlystring intar truppen lystringsställning efter haltrörelsens avslutande. Chef avgör därefter om rättningsrörelse ska ske eller om lystringsgraden och därmed ställningen ska förändras.

REGLEMENTE

3.7. Uppställning

Uppställning innebär att ett förband efter vila (rast) eller sedan det varit utspritt intar förutvarande (eller anbefalld) form och plats. Uppställning sker under tystnad och i rask takt eller – om så anbefalls – med språng. Uppställning efter rast under marsch sker under den lystringsgrad som gällde före rasten.

Chefen kontrollerar att all personal är närvarande och medför föreskriven utrustning.

Kommando: **(Vilan slut!) (Med språng!) – Uppställning!**

Under parad kan uppställning ske på signalgivares uppställningssignal. Chef kommenderar i förekommande fall: **(Signalgivare ge), (Blås), (Slå) uppställningssignal!** Varefter signalgivare blåser eller slår uppställningssignal och truppen ställer upp på anbefallt ställe.

3.8. Samling

Samling innebär att ett förband intar för varje särskilt fall anbefalld form och plats. Samling sker under tystnad och i snabb takt eller – om så anbefalls – med språng.

Vid samling anger chefen plats, riktning, form och sätt för samling. Var och en i förbandet riktar efterhand blicken mot angiven plats för samling och punkt för riktningen. Anges inte plats sker samling med rättning på chefen.

Sker samling på stället intar riktkarlen (riktförbandet) i den blivande formen angiven plats. Övriga intar sina platser i förhållande till riktkarlen (riktförbandet). När riktkarlen intagit sin plats upprepar denne med hög röst anbefalld riktning samt pekar ut den.

3.8.1. Linje

En trupp som består av 9 eller fler soldater som samlas på linje ska bilda två linjer om den annat inte annat anbefalls. *Begreppet led-linje ska inte användas.* En pluton som samlas på linje ställer upp gruppvis på två linjer (se bild 3:22) eller enligt anvisningar för typförbandets uppställningsform.

Exempel på kommandon.

Kommando: **0. pluton! (Avdelning, motsv.) Vid X mot Y, linje – på stället!**

Kommando: **0. pluton! (Avdelning, motsv.) På uppställningsplatsen, linje – på stället!**

Kommando: **0. pluton! (Avdelning, motsv.) Vid X mot Y, 3 linjer – på stället!**

Kommando: **000. kompaniet! Vid X mot Y, plutonslinjer – på stället!**

Kommando: **00. bataljonen! Riktkompaniet (0. kompaniet) vid X mot Y, öppen fyrkant, kompanilinjer – på stället**

REGLEMENTE

3.8.2. Kolonn

Plutonsamlas på kolonn i regel genom att respektive grupp ställer upp kolonnvis (gruppkolonner). I övrigt anges hur många täter kolonnen ska bestå av.

Exempel på kommandon.

Kommando: **0. pluton! (Avdelning, motsv.) Vid X mot Y, gruppkolonner – på stället!**

Kommando: **0. pluton! På uppställningsplatsen, 4 kolonner – på stället!**

Kommando: **000. kompaniet! Vid X mot Y, plutonskolonner – på stället!**

3.9. Parad

Med parad avses högtidlighet med förband. I regel förs förbandets fälttecken och musikkår deltar när så är möjligt. Fana förs av fanvakt. Under parad ska normalt bajonett vara fäst på vapen.

Parad inleds med kommandot: **Parad!**

Parad avslutas med kommandot: **Parad upphör!**

- Eldhandvapen bärs enhetligt och ska vara laddade eller försedda med tomt magasin enligt de anvisningar som gällande säkerhetsbestämmelser medger.
- Riktlinje/markeringar för förbandets front bör finnas markerad i förväg för att underlätta en riktig uppställning. Den tas vid behov bort innan ceremonin börjar.
- Fanvakt står framför fronten eller till höger om förbandet.
- Fanvakt och honnörsstyrka ska ha vapenställningen ”i armen gevär” när den paraderar stillastående och i förekommande fall ha bajonett påtagen.
- Honnörsstyrka står alltid uppställd på linje.
- Musikkår (spel) står till vänster eller mitt emot truppavdelning.
- Övertaligt befäl ställer upp på en (två) linjer på förbandets vänstra flygel i tjänsteställning från höger. Lucka till närmaste avdelning är normalt 5 m. Den med högst grad tar befälet och ställer upp framför övriga.
- Vid parad ska lystringsgraden vara givakt under rörelser med trupp.

Normaluppställningsformen vid ceremonier är linje. Om förbandets bredd blir alltför stor (bataljonsuppställning med fulltalig bataljon) kan linje bruten till öppen fyrkant användas.

För att all personal ska kunna följa ceremonin med behållning bör djupet inte överstiga 6 linjer. Trupp ska normalt marschera in plutonsvis i formering på gruppkolonner. För att underlätta marsch och för att ge ett så jämnt intryck som möjligt indelas paraderande trupp på linje med de kortaste soldaterna i mitten och de långa i stigande höjd mot flankerna.

Riktförband ska vara det högra kompaniet (motsv.). Främsta linjen ska rätta in sig mot den förberedda riktlinjen (kant, snöre, koner eller motsvarande).

Lucka till annat kompani tas ut på kommando: **5 meters lucka, rättning – höger (vänster)!**

REGLEMENTE

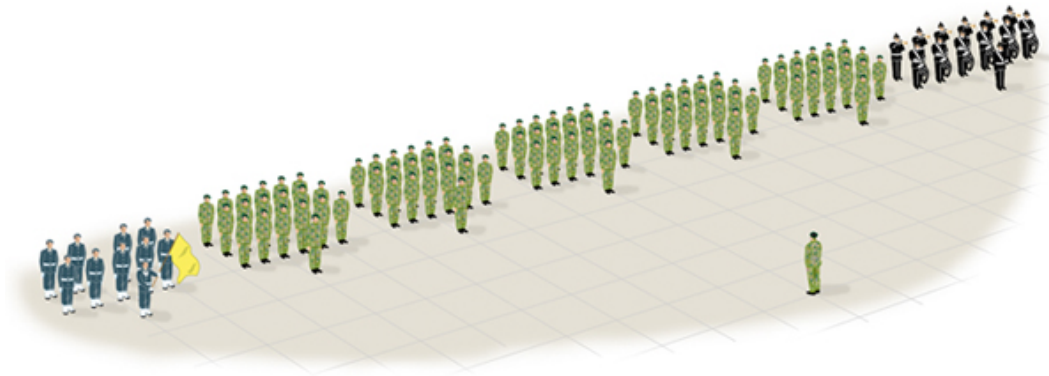

Bild 3:4 Ett kompani med fänvakt och musikkår på linje

Avstånd till annat kompani tas ut på kommando: **10 meters avstånd, rättning – framåt!**

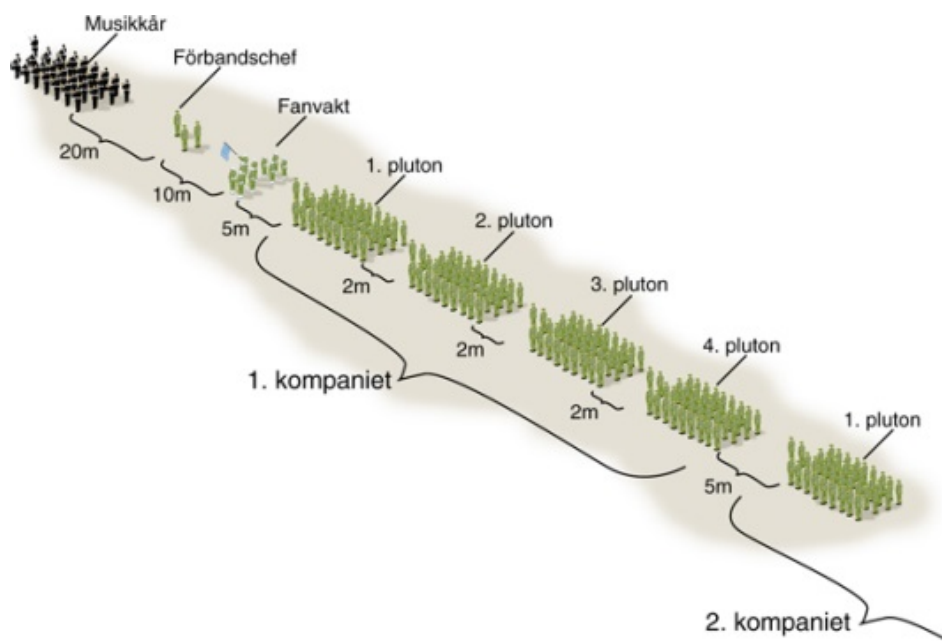

Bild 3:5 Ett kompani med fänvakt och musikkår på kolonn

REGLEMENTE

4. Vapenrörelser med automatkarbin

4.1. Grunder

I samband med ceremoniell verksamhet ska nedanstående vapenställningar och vapenföringar användas. Trupp kan även vara utrustad med gevär eller karbin för viss ceremoni.

4.2. I armen gevär

Vapenställningen används under lystringsgraden givakt på stället och under marsch samt under lystring ställ.

4.2.1. Enskild ställning

Armarna hålls raka (på samma sätt som utan vapen) och vapnet hålls i höger hand med full fattning om pistolgreppet och med tummen intill byxsömnen (eller tänkt byxsöm). Övre delen av vapnet vilar i armvecket med magasinet pekande rakt fram. och utmed sidan. Bajonetten ska peka något uppåt/framåt.

Kommando: **Giv akt!** eller **I armen – gevär!**

Bild 4:1 I armen gevär under givakt

4.2.2. Lystringsställning

Vapnet hålls med höger hand med full fattning om pistolgreppet mitt framför kroppen och med vänster hand med fattning om höger hand, fingrarna tillsammans. Den övre delen av vapnet vilar mot höger överarm med magasinet åt vänster.

Kommando: **Lystring – ställ!**

REGLEMENTE

4.3. På axel gevär

4.3.1. Upptagning

Soldaten står med vapnet vilande på vänster axel, vänster armbåge intill sidan och armen i 90 graders vinkel, underarmen vågrätt och i 90 graders vinkel mot kroppens riktning. Vänster hand håller om axelstödet med fingrarna väl samlade på ovansidan och med tummen åt vänster. Vapnet med manöverhandtaget uppåt och magasinet åt vänster.

Rörelsen utförs på varannan taktpuls (1, 3, 5 och 7). Under taktpuls 2, 4 och 6 ska fullständig stillhet råda. Rörelserna separeras från varandra genom korta, distinkta rörelser och stillhet däremellan.

Kommando: **På axel – gevär!**

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
1.	Vapnet förs rakt fram av höger hand så mycket att det går fritt från kroppen samtidigt som vänster hand med kraft fattar mitt på handskyddet (det mittersta av de tre täcklocken.).	3.	Höger hand förs så att handen med sträckta fingrar hamnar vid kolvhalsen. Tummen på axelstödet insida.

Bild 4:2

Bild 4:3

5.	Höger hand sluts runt kolvhalsen och vapnet förs hastigt upp till vänster axel samtidigt som vänster hand fattar om axelstödet med fingrarna ihop och på axelstödet ovansida och tummen till vänster.	7.	Vänster hand håller vapnet på sin plats. Höger arm slits ned till sidan och ställningen på axel gevär intas.
----	---	----	--

REGLEMENTE

Moment Beskrivning

Bild 4:4

Moment Beskrivning

Bild 4:5

Under marsch ges verkställighetsordet på vänster fot. Vänster arm pendlas upp och när den nått sitt högsta läge slits den ned till vänster sida för att omedelbart fatta om handskyddet enligt moment 1 samtidigt som vänster fot sätts i marken. Därefter utförs rörelsen momentvis på varje vänstersteg. På det femte vänstersteget görs taktsteg och armpendlingen återupptas.

4.3.2. Återgång till i armen

Rörelsen utförs på varannan taktpuls (1, 3, 5 och 7). Under taktpuls 2, 4 och 6 ska fullständig stillhet råda. Rörelserna separeras från varandra genom korta, distinkta rörelser och stillhet däremellan.

Kommando: **I armen – gevär!**

Moment Beskrivning

1. Taktpulsen efter verkställighetsordet fattar höger hand med kraft om kolvhalsen.
Höger underarm hålls vågrätt framför livet.

Bild 4:6

Moment Beskrivning

3. Vapnet förs hastigt och nära kroppen till höger sida av höger hand och vänster hand fattar med kraft mitt på handskyddet (det mittersta av de tre täcklocken).
Vapnet hålls något framåtlutat och höger hands fingrar sträcks ut.

Bild 4:7

REGLEMENTE

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
5.	Höger arm förs helt rak och med sträckta fingrar ca 3 decimeter rakt ut från kroppen och fattar därefter med kraft om pistolgreppet.	7.	Vapnet förs till plats för enskild ställning samtidigt som vänster arm slits ned till sidan och ställningen i armen gevär intas.

Bild 4:8

Bild 4:9

Bild 4:10

Under marsch ges verkställighetsordet på vänster fot. Höger arm pendlas bak och när den nått sitt bakre läge slits den till sidan för att omedelbart fatta om kolvhalsen enligt moment 1 ovan. Därefter utförs rörelserna enligt ovan på varje vänstersteg. På det femte vänstersteget görs taktsteg och vänster arm pendlar markerat bakåt varefter armpendlingen fortsätter som tidigare.

Vanliga fel:

- Kroppen vrider sig under vapnrörelserna, ”vapnet ska föras runt kroppen och inte kroppen runt vapnet”.
- Under marsch viks överlivet framåt vid taktsteget efter vapnrörelsen.

4.4. Skyldra gevär

4.4.1. Intagande

Rörelsen utförs på varannan takt puls (1, 3 och 5). Under takt puls 2 och 4 ska fullständig stillhet råda. Rörelserna separeras från varandra genom korta, distinkta rörelser och stillhet däremellan.

Kommando: **Skyldra – gevär!**

REGLEMENTE

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
--------	-------------	--------	-------------

1.	Vapnet förs något framåt av höger hand samtidigt som vänster hand fattar med kraft mitt på handskyddet (det mittersta av de tre täcklocken.).	3.	Vapnet förs till lodrätt ställning framför vänster lår så att magasinet pekar rakt framåt och mynningen är i höjd med vänster öga. Vänster hands tumme placeras längs vapnet och vänster armbåge stöds mot vänster sida.

Bild 4:11

Bild 4:12

5.	Höger hand förs hastigt nedåt. Högra armen hålls helt sträckt framför livet och handen fattar med tummen bakom kolvhalsen och med övriga fingrar raka och tillsammans, på kolvhalsens framsida.

Bild 4:13

Vanliga fel:

- Höger axel vrids inåt.
- Vänster arm pressas ihop så att blodflödet i armen hindras.

REGLEMENTE

4.4.2. I armen gevär från skyldra gevär

Rörelsen utförs på varannan takt puls (1 och 3). Under takt puls 2 ska fullständig stillhet råda. Rörelserna separeras från varandra genom korta, distinkta rörelser och stillhet däremellan. Utgångsläget är ställningen skyldra gevär.

Kommando: **I armen – gevär!**

Moment Beskrivning

1. Takt pulsen efter verkställighetsordet förs vapnet till höger sida av vänster hand och höger hand fattar med kraft om pistolgreppet.

Höger arm ska hållas rak och fingrarna hållas sträckta när de träffar pistolgreppet för att omedelbart slutas om detta.

Bild 4:14

Bild 4:15

Moment Beskrivning

3. Vapnet förs till plats för enskild ställning samtidigt som vänster arm slits ned till sidan och ställningen ”i armen gevär” intas.

Bild 4:16

REGLEMENTE

4.5. Bajonett

4.5.1. Automatkarbin 5

Bajonett på

Rörelsen är delad med tre verkställighetsord. Utgångsläget är ställningen i armen gevär.

Kommando: **Bajonett – på! Mittåt!**

Moment Beskrivning

1. Kommando: **Bajonett!**
 1. Vänster hand hastigt förs kortaste vägen till bajonetten, handen fattar om fästet med tumvecket nedåt.
 2. Stillhet.
 3. Bajonetten lossas ur baljan. Bajonetten hålls kvar bakom ryggen.

Bild 4:17

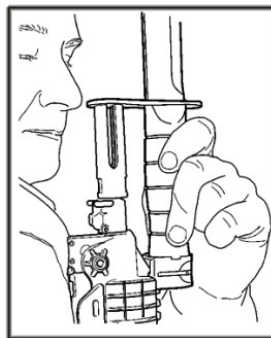
Bild 4:18

2. Kommando: **– på!**

Bajonetten förs hastigt kortaste vägen till vapnets mynning.
Huvudvridning görs mot mynningen och bajonetten fästs utan krav på samtidighet. När detta är klart sträcker soldaten ut fingrarna på vänster hand och håller den framför bajonethandtaget.
Armen hålls nära livet.

Bild 4:19

REGLEMENTE

Moment Beskrivning

3. När fullständig stillhet råder.
Kommando: **Mittåt!**
Vänster arm slits ned till sidan och blicken riktas rakt fram. Ställningen i armen gevär intas.

Bild 4:20

Bajonett av

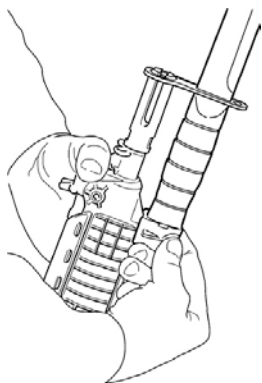

Bild 4:21

Bajonett av sker undandraget och på enklaste sätt.

Kommando: **Bajonett – av!**

REGLEMENTE

4.5.2. Automatkarbin 4

Bajonett på

Bajonettbaljan ska vara fäst på paradlivremmens högra sida. Utgångsläge är ställningen i armen gevär.

Kommando: **Bajonett – på! Mittåt!**

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
1.	Kommando: Bajonett Vapnet vinklas framåt samtidigt som vänster hand med kraft fattar om handskyddet.	2.	Höger hand förs kortaste vägen till bajonetten och fattar om fästet med tummen nedåt.
3.	Kommando: På! Bajonetten slits med kraft ur baljan och förs kortaste vägen till vapnets mynning. Bajonetten sätts fast utan krav på samtidigt. När soldaten är klar sträcks höger hand ut längs bajonetten.	4.	När fullständig stillhet råder. Kommando: Mittåt! Höger arm slits ned och fattar med kraft om pistolhandtaget samtidigt som vapnet återförs i armen gevär. Slutligen slits vänster arm ned till sidan och enskild ställning med i armen gevär intas.

Bajonett av

Utförs på enklaste sätt och undandraget från åskådare.

Kommando: **Bajonett – av!**

REGLEMENTE

4.6. Honnörssalvor

Samtliga deltagare är högerskyttar. Samtidig eldgivning på kommando ”eld” kräver ordentlig förövning för att salva (samtidig avfyrning) ska erhållas. Utgångsläget är i armen gevär.

Kommando: **Färdigt – gevär!**

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
1.	Vänster hand fattar med kraft mitt på handskyddet varunder vapnet förs något framåt.	2.	Vapnet fälls framåt samtidigt som vänster fot förs fram ett halvt steg och höger hand fattar om pistolgreppet. (Färdigställning)

Kommando: **Salva, lägg an!**

Moment	Beskrivning
1.	Vapnet förs upp till anläggning med pipan riktad 30 grader uppåt och vapnet osäkras.

Kommando: **Eld!**

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
1.	Första salvan avlossas. Därefter ska vapnen omedelbart säkras och tas därefter ned till färdigställning.	2.	När alla vapen är i färdigställning och stillhet råder: Den andra salvan avfyras på kommando: Salva, lägg an! Eld!

Kommando: **I armen – gevär!**

Moment	Beskrivning
1.	När andra salvan är avfyrad. Honnörsstyrkan intar enskild ställning.

Vid eldavsrott säkras vapnet och tas till ställning för ”färdigt gevär” och behålls där intill honnörssalva två avgivits varefter kommandon i övrigt följs.

REGLEMENTE

5. Sabelföring

5.1. Historik

Kommandon vid vapenrörelser med sidovapen kan låta förvirrande då man kallar dessa för gevär, men bakgrunden är att det tyska ordet "Gewehr", som anammades i Sverige under 1500-talet, ursprungligen betydde vapen (blankvapen). Dessa indelades i "Kurzgewehr" och "Langgewehr" (korta och långa vapen), d.v.s. sidovapen och stångvapen. Kommandot "gevär ut" är alltså en kortform för "dra sidovapnet".

Olika typer av värjor, pallacher och sablar har, både vid trupp och enskilt, förts såväl som ett vapen för strid, i tjänsten i allmänhet och i ceremoniella sammanhang. Kavallerisabel m/1893 anskaffades för strid med blankvapen för beridna krigsförband medan övriga idag brukade sablar är anskaffade i första hand som befälstecken. Bärande av sidogevär vid trupptjänstgöring upphörde på 1930-talet men ännu in på 1960-talet bar befäl ofta bajonett om truppen var beväpnad. Obligatorisk anskaffning av sabel för officerare och underofficerare avskaffades så sent som vid 1950-talets början.

Stickert infördes till flygvapnets högtids- och trupparaddräcker i samband med införandet av uniformssystem m/30. Flygvapnet brukar idag sabel vid fanvakt och högvakt men stickert förs alltjämt till högtidsdräkt vid enskilt uppträdande.

5.2. Grunder

Sidogevär bärs av officer, specialistofficer och befäl med motsvarande tjänsteställning vid:

Fanvakt	Fanförare och andre (tredje) fanförare. (inte i motorfordon).
Högvakt	Vaktchef och ställföreträdare samt fanförare.
Honnörsstyrkor	Chef och ställföreträdare.
Musikkår	Regements-, flagg-, flottilj- och hemvärnstrumslagare.
Vid salutbatteri	Batterichef och stf batterichef.
Vid enskilt uppträdande när så anbefalls	Officer och specialistofficer till högtidsdräkt

Sabeln bärs antingen vilande i baljan - gevär in, eller dragen – gevär ut. Sabel bärs dragen vid beväpnad trupp under lystringsgraderna givakt och manöver (lystring).

Stickert bärs alltid vilande i baljan. Vid stor respektive liten salut görs istället personlig hälsning med honnör.

Att notera är skillnaden mellan armén och marinen när det gäller sabelns förande i enskild ställning, lystringsställning samt vid gevär ut och in.

REGLEMENTE

5.2.1. Montering av portepé

Sabel och stickert ska vara försedd med portepé.

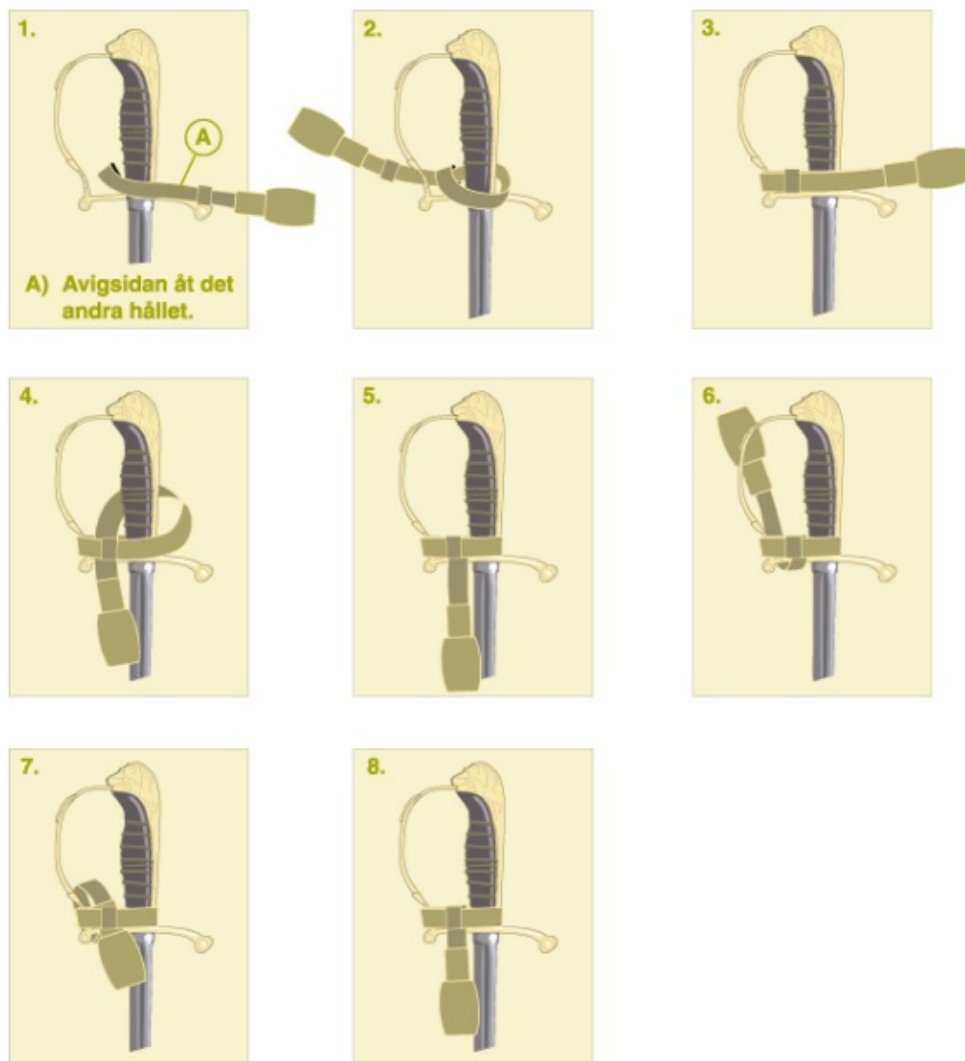

Bild 5:1 Sabel m/1899 samt sabel m/02-15

BILD SAKNAS

Bild 5:2 Sabel m/1893

REGLEMENTE

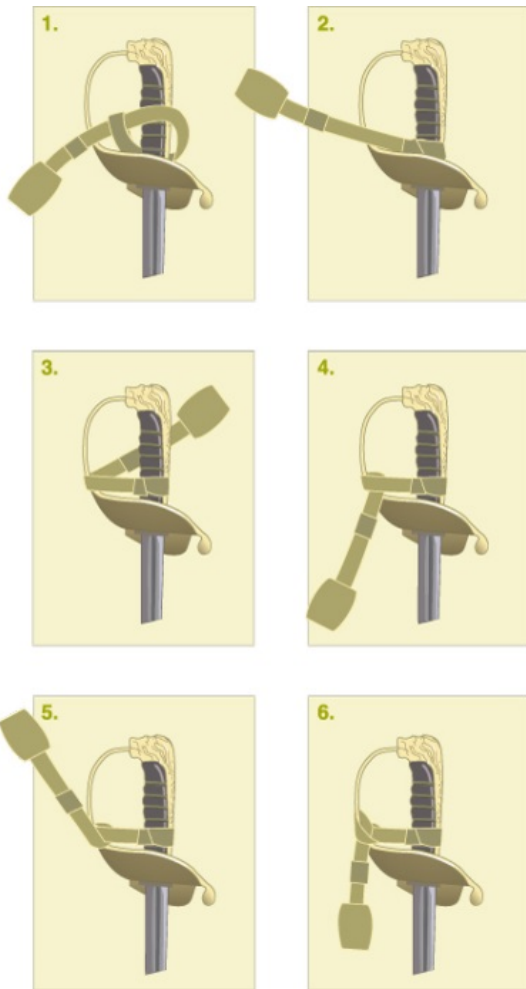

Bild 5:3 Sabel m/15 (flottan)

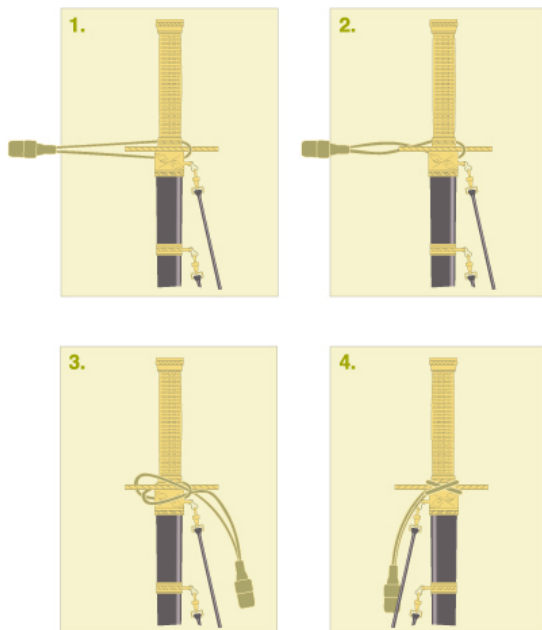

Bild 5:4 Stickert m/30

REGLEMENTE

5.3. Ställningen givakt

5.3.1. Armén och flygvapnet

Sabeln hålls stödd mot axeln med tummen bakom och med tre fingrar om kaveln, lillfingret utanpå och under densamma. Sabelfästet ska vara placerat med högra handens tumme vilande på höftbenskammen. Klingan hålls lodrät med eggen framåt. Högra armbågen hålls vänd rakt ut. Vänstra handen håller baljan i tumgreppet med tummen bakom och övriga fingrar sträckta framtill på baljan.

Vid marsch under lystringsgraden givakt bör sabel bäras som under lystring intill omedelbart före ankomst till paradplats.

Bild 5:5 Givakt på stället

Bild 5:6 Givakt under längre marsch

5.3.2. Marinen

Sabeln hålls lodrätt av högra handen med parerplåten (parerstångens) främre del i tumgreppet, klingans rygg mot axeln, högra armen nästan rak intill sidan.

Bild 5:7 Givakt på stället

Bild 5:8 Givakt under marsch

Under marsch ska höger arm röras ledigt fram och tillbaka, vänstra handen håller om baljan.

REGLEMENTE

5.4. Ställningen parad

5.4.1. Marinen

Sabeln hålls stödd mot axeln med tummen bakom och med tre fingrar om kaveln, lillfingret utanpå och under densamma. Sabelfästet ska vara placerat med högra handens tumme vilande på höftbenskammen. Klingan ska vara lodrät och med eggen framåt. Högra armbågen hålls vänd rakt ut. Vänstra handen håller baljan i tumgreppet med tummen bakom och övriga fingrar sträckta framtill på baljan.

Ställningen intas på kommando: **Parad!** och behålls under den tid sabel inte förs till liten eller stor salut. Sabeln återförs till ställning givakt på kommando: **Parad upphör!**

Bild 5:9 Parad på stället

Bild 5:10 Parad under marsch

5.5. Ställning i lystring och manöver

5.5.1. Armén och flygvapnet

Under lystring och manöver hålls sabeln av högra handen, kaveln mellan lång och ringfinger, tummen ovanför parerstången, och armen rak intill sidan, klingans rygg hålls mot axeln och eggen riktas framåt.

Bild 5:11 Lystring på stället

REGLEMENTE

5.5.2. Marinen

Under lystringsgraderna lystring och manöver ska sabeln, med parerplåten uppåt, hållas mitt framför kroppen av båda händerna. Högra handen under fästet och den vänstra handen ovanpå den högra. Ställningen intas samtidigt som höger fot ställs ut i lystringsställning.

Bild 5:12 Lystring på stället

5.5.3. Under marsch

Vid marsch under ”manöver” ska sabeln hållas med rak höger arm, högra handen fatta om parerstången (parerplåten) med denna i tumgreppet. Högra armen ska ledigt pendla fram och tillbaka, vänstra handen på baljan. Växling av handgrepp från parerstång (parerplåt) till kavel ska ske på enklaste sätt.

Bild 5:13 Under marsch

5.6. Ställning i vila

Bild 5:14 Vila på stället

5.7. Hälsning

5.7.1. Liten salut

Liten salut används vid hälsning och motsvarar honnör såväl på stället som under marsch. Vid behov ska huvudvridning göras och blicken riktas på den som hälsning sker på.

Sabeln förs av högra handen med fattning om kaveln hastigt uppåt tills parerstången (parerplåten) är i höjd med munnen och mitt för högra axeln i samma plan som främre delen av ansiktet. När sabeln förs upp ska den samtidigt vridas 90 grader åt vänster. Sabeln glider i handen så att den kommer att vila mot handflatan och fingrarna med lillfingret under parerplåten håller den på plats. Klingan ska vara lodrät med spetsen uppåt. Armbågen hålls neråtvänd och tryckt mot sidan.

Bild 5:15 På stället

Bild 5:16 Under marsch

Återgång sker i motsatt ordning. Sabeln vrids till utgångsläge rakt fram och därefter förs den snabbt ner och enskild ställning intas.

REGLEMENTE

5.7.2. Stor salut

Stor salut används vid hälsning på: Statschefen och dennes gemål, utländskt statsöverhuvud, då nationalsång spelas, när flagga hissas och halas samt när fana förs i parad. Hälsningen används såväl på stället som under marsch. Huvudvridning görs och blicken riktas på den som hälsning sker på.

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
1.	Sabeln förs först till liten salut	2.	Varefter i tid motsvarande ett stegs marsch, sabeln hastigt fälls framåt neråt så att klingans spets kommer framför och till höger om högra fotspetsen utan att beröra underlaget. Högra armen ska vara rak vid sidan och hållas intill kroppen.

Bild 5:17

Bild 5:18

Återgång sker i motsatt ordning och hastigt till liten salut och därefter tillbaka till utgångsställning. Vid parad för fanan tas sidogeväret först till liten salut (på kommando ”parad för fanan”) och fälls till stor salut vid 1:e fanförares marschantråde.

5.8. Gevär ut

Rörelsen kan utföras enskilt eller på kommando: **Giv akt!** eller **Gevär – ut!**

Utgångsläget är enskild ställning.

5.8.1. Armén och flygvapnet

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
1.	Högra handen fattar om kaveln.	2.	Sabeln dras ur baljan så att högra armen blir rak med klingans spets riktad snett uppåt till höger.

REGLEMENTE

Bild 5:19

Bild 5:20

Bild 5:21

3. Sabeln förs med en snabb rörelse neråt så att sabelfästet placeras med tummen vilande på den högra höftbenskammen. Klingan hålls lodrät med eggen rakt fram.

Bild 5:22

REGLEMENTE

5.8.2. Marinen

Moment **Beskrivning**

1. Högra handen fattar om kaveln

Bild 5:23

Moment **Beskrivning**

2. Sabeln dras ur baljan med en snabb rörelse och föra neråt så att sabelfästet placeras med tummen vilande på den högra höftbenskammen (till ställning parad). Klingan ska vara lodrät med eggen rakt fram.

Bild 5:254

Bild 5:25

3. Sabeln förs till ställning för givakt såtillvida att parad inte har kommenderats.

Bild 5:26

5.9. Gevär in

Rörelsen kan utföras enskilt eller på kommando: **Gevär – in!**

När samtidigt i nedsättandet eftersträvas ska insättandet i baljan bromsas ett par centimeter från slutläget. Samtliga ser upp på den som för befälet och insättandet av sabeln slutförs samfällt på tecken eller kommando: **Mittåt!**

Utgångsställning är gevär ut under enskild ställning.

REGLEMENTE

5.9.1. Armén och flygvapnet

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
1.	Sabeln förs snett uppåt höger med högra armen nästan rak och med sabelns klinga i riktning av armens förlängning.	2.	Blicken riktas mot baljans mynning samtidigt som sabeln vinklas nedåt vänster så att spetsen hamnar vid baljans mynning. Sabeln förs in i baljan samtidigt som blicken återförs till enskild ställning.

Bild 5:27

Bild 5:28

3. Klingan förs ned i baljan.

5.9.2. Marinen

Moment	Beskrivning	Moment	Beskrivning
1.	Sabeln förs från utgångsställningen med en snabb rörelse den kortaste vägen (spetsen vinklas nedåt) så att spetsen hamnar vid baljans mynning.	2.	Sabeln förs ned i baljan.

REGLEMENTE

Moment Beskrivning

Bild 5:29

Moment Beskrivning

Bild 5:30

3. Höger hand återtas till plats för enskild ställning. Vänster hand håller om baljan.

Bild 5:31

6. Fanföring

Bild 6:1 Försvarsmaktens fanborg vid H.M. Konungens födelsedag 2016

6.1. Fälttecken

6.1.1. Struken fana

Ställningen intas på enklaste sätt. Omnämns även som ”icke blottad fana”.

Struken fana hålls under ”givakt” såväl på stället som under marsch med högra handen om stångens nedre tredjedel med fandumen fasthållen i handgreppet. Stången hålls lutad mot höger axel. Fanband (kordong) ska vara insamlad.

Bild 6:2

REGLEMENTE

Fanföring från struken fana

Fana förs från struken till blottad genom att högra handen för fanstången nedåt och förbi högra sidan så den väl passerar höger knä samtidigt som vänster hand fångar fanstången strax under fandumen. Fanan förs sedan av båda händerna rakt fram och ansätts mot livet till ställning för blottad fana.

6.1.2. Blottad fana

Under givakt

Högra handen håller om stångens nedre del, vilken stöds mot livet i höjd med höfterna och med vänstra handen med full fattning om stången i höjd med axlarna. Stången hålls framåtlutad mitt för bröstet och med duken fri. Fanbandet (kordongen) ska hänga fritt. Enskild ställning är även en form av hälsning.

Bild 6:3 Blottad fana under givakt på stället

Under lystring

Blottad fana på stället hållas med stången lutad snett framåt höger stödd mot marken invid högra fotens lilltå med duken fri och högra armen något böjd.

Bild 6:4

Bild 6:5

REGLEMENTE

Under marsch i manöver eller lystring ska fanan hållas med högra handen om stången, vilken vilar på högra axeln så att fanspetsen är högre än doppskon och med duken fri.

6.1.3. *Fanföring med blottad fana*

Fana förs från lystringsställning till "givakt" i tre moment.

Kommando: **Givakt!**

Moment **Beskrivning**

1. Enskild ställning intas, samtidigt reser höger hand fanan till en lodrät position och vänster hand förs till fanstången.
2. Fanstången vinklas framåt av vänster hand samtidigt som höger hand glider längs fanstången ned till doppskon. Fanstångens doppsko förs härvid bakom kroppens högra sida.
3. Fanan förs hastigt framåt och uppåt till sin plats mitt framför livet och med doppskon nedanför livremmen på fanföraren.

Fana förs från "givakt" till lystringsställning i fyra moment.

Kommando: **Lystring – ställ!**

Moment **Beskrivning**

1. Fanan förs hastigt ned längs fanförarens högra sida samtidigt som den vänstra handen glider längs fanstången till sin plats strax under fanduken.
2. Fanan ställs ned på sin plats.
3. Höger hand fattar ovanför vänster hand omedelbart under fanduken.
4. Fanföraren trycker ut den vänstra foten till "lystring ställ" samtidigt som höger hand för ut fanan rakt åt höger. Vänster hand fattar om sabelbaljan.

På motorfordon ska blottad fana hållas med stången stödd mot fordonet (lämplig polstring läggs mellan stången och fordonet), med duken fri och högra armen böjd. Stångens nedre del kan vila i en på fordonet fäst fastsättningsanordning.

6.1.4. *Hälsning med fana*

Hälsning med fana ska ske på: Statschefen och dennes gemål samt på utländskt statsöverhuvud. Hälsning ska även ske när kungen, drottningen, tronföljaren och/eller utländskt statsöverhuvud är närvarande då svensk eller utländsk nationalsång respektive kungssång (motsv.) spelas eller sjungs.

Hälsning ska ske såväl på stället som under marsch.

REGLEMENTE

Hälsning på stället

Bild 6:6

Moment Beskrivning

1. På stället görs halv vändning åt höger, varunder stången förs något från livet och upp till lodrät ställning.
2. Fanan fälls långsamt med en svängning åt vänster så att den kommer vinkelrätt mot truppens front, varvid vänstra handen glider längs stången tills armen blir sträckt. Högra armen hålls böjd med armbågen i höjd med axeln. Stången ska hållas vågrätt eller med spetsen så mycket höjd att fandan inte vidrör marken. Stången (doppskon) får stödjas i armhålan.

Vid paradering längs gata, eller när annars så krävs av utrymmesskäl, ska halv vändning åt höger utgå och fanan fällas rakt åt sidan.

Hälsning under marsch

Under marsch ska hälsning utföras på motsvarande sätt som vid stillastående, dock utan halv vändning åt höger.

Fanan ska ha vara i hälsningsläge omkring 10 m innan fanföraren är i höjd med den hälsningsberättigade samt behållas i denna ställning tills 1:e fanförare passerat den hälsningsberättigade. Hälsning utförs inte med fana som förs på motorfordon.

1:e fanförare gör huvudvridning och riktar blicken mot mot den hälsningsberättigade.

REGLEMENTE

Bild 6:7

Hälsning upphör

1. Stången förs hastigt till lodrätt ställning mitt framför livet med en svängning så att duken förblir fri.
2. På stället ska halv vändning göras åt vänster, varvid fanan återförs till utgångsställning givakt.

Anmärkningar

Vid vändning ska fana föras så att fanduken hänger fritt. Om fanduken "hänger upp" sig på stången ska den skakas loss vid lämpligt tillfälle (exempelvis vid halt efter vändning).

2:e fanförare hälsar med stor salut respektive honnör (flygvapnet om stickert bärs) från 1:e fanförarens marschanträde tills denne åter är på plats.

När 1:e fanförare intagit sin plats upphör hälsningen (huvudvridningen) och musikkåren slutar att blåsa (slå).

Paradmarsch avslutas med kommando: **I armen – gevär!** och därefter: **Lystring – ställ!**

6.1.5. Vändning med fana

Vändning med fana utförs enligt följande.

1. Från enskild ställning sätts högra foten ca en fotlängd framför och något till vänster om den vänstra foten.
2. Helomvändning åt vänster görs på båda trampdynorna med kroppsvikten överförd på den högra foten.
3. När vändningen är genomförd överförs kroppsvikten på den vänstra foten och den högra förs med kraft och kortaste vägen intill den vänstra så att rätt fotvinkel för enskild ställning intas.

REGLEMENTE

6.2. Kommandotecken

6.2.1. Förande

Kommandotecken ska vid formering på linje normalt föras i anslutning till kommandotecknets chef (bakom och snett till höger).

Under givakt

I enskild ställning och under marsch förs stången lodrätt intill högra sidan och med duken fri högra armen hålls rak och handen fattar om stångens nedre del (vid behov får vänstra handen användas som stödhand med fattning om stången i höjd med höger axel).

Under lystring

- På stället hålls stången något lutad snett framåt höger, stödd mot marken invid högra foten och med duken fri. Högra handen med något böjd arm fattar om stången
- Under marsch förs stången på högra axeln med spetsen något sänkt och med duken fri.

Till häst

Kommandotecken förs till häst på samma sätt som standar. Hälsning genomförs inte med kommandotecken.

6.3. Kompanitecken

6.3.1. Förande

Bild 6:8

På stället

- I lystringsgraden lediga och lystring förs kompanitecken som en fana förd i lystring ställ.
- I lystringsgraden givakt hålls kompanitecken lodrätt med högra armen sträckt vid sidan.

Under marsch

- Vid marsch under lystringsgraden lediga och lystring förs kompanitecken som en blottad fana lutad över höger axel.
- Vid marsch under lystringsgraden givakt fattar höger hand om stångens nedre del och förs liksom på stället lodrätt vid höger sida med armen sträckt. Vid behov (stark vind) får vänster hand stödja tecknet.

REGLEMENTE

7. Övriga rörelser

7.1. Hantering av kista

Innan kistan ska bäras, plockar bärarna bort den avlidnes mössa, sidogevär, utmärkelser och eventuella dekorationer framför kistan samt överlämnar dessa till utrustningshållarna. Flaggan lämnas kvar på kistan för att vikas hop och överlämnas i ett senare skede.

Kommandon ges tyst av chefen så att endast kistbärarna hör. Exercisrörelserna i anslutning till kistan sker tyst och värdigt.

Förfarande vid högt buren kista:

Moment Beskrivning

1. Kommando: **Fatta!**
Bärarna fattar med båda händerna under kistan.

Bild 8:1

2. Kommando: **Säkra!**
Bärarna lyfter kistan så att de blir stående med raka ryggar.

Bild 8:2

3. Kommando: **Lyft!**
Kistan lyfts upp till axelhöjd och den blivande yttre handen fattar om kistans sida med tummen under densamma.

Bild 8:3

REGLEMENTE

Moment Beskrivning

4. Kommando: **Vänd!**

Vändning sker vid behov åt det håll kistan ska föras.

OBSERVERA: Bilden visar ett lyft som är högre än brukligt (kistan vilar normalt mot axeln).

Bild 8:4

5. Kommando: **Framåt – marsch!**

Sorgmarsch anträds, kistbärarna börjar marschen med den fot som är närmast kistan.

Det är numera vanligt att kista är försedd med bärhandtag i nedre delen. Sådan kista bör bäras i låg fattning (på raka armar).

7.2. Prisutdelning

Mottagande av pris

1. Efter upprop framrycker den som mottar pris med språng och gör halt framför prisutdelaren
2. Inta enskild ställning och hälsa med honnör.
3. Priset mottas med höger hand och flyttas över till vänster hand, varpå handskakning och honnör följer.
4. Mottagaren kvarstår under eventuella applåder vilka besvaras med honnör.
5. Återgå med språng

Inomhus och utan huvudbonad utgår hälsning med honnör.

REGLEMENTE

Bildförteckning

I denna publikation förkommer följande bilder med verkshöjd;

Kapitel 2

Bild nr	Fotograf	Notering
2:1	Maria Fant	Försvarets Bildbyrå
2:2	Maria Fant	Försvarets Bildbyrå
2:3	Maria Fant	Försvarets Bildbyrå
2:4	Illustration	Sörmans Info media AB
2:5	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel
2:6	Maria Fant	Försvarets Bildbyrå
2:7	Maria Fant	Försvarets Bildbyrå

Kapitel 3

Bild nr	Fotograf	Notering
3:1 till 3:5	Illustration	Sörmans Info media AB

Kapitel 4

Bild nr	Fotograf	Notering
4:1 till 4:20	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel
4:21	Illustration	FMV

Kapitel 5

Bild nr	Fotograf	Notering
5:1 till 5:4	Illustration	Sörmans Info media AB
5:5 till 5:31	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel

REGLEMENTE

Kapitel 6

Bild nr	Fotograf	Notering
6:1	Combat Camera	Försvarmakten
6:2	Maria Fant	Försvarets Bildbyrå
6:3	Maria Fant	Försvarets Bildbyrå
6:4	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel
6:5	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel
6:6	Maria Fant	Försvarets Bildbyrå
6:7	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel
6:8	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel

Kapitel 7

Bild nr	Fotograf	Notering
7:1 till 7:84	Maria Fant/Lars Sjögren	Försvarets Bildbyrå
7:85	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel
7:86	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel
7:87	Combat Camera	Försvarmakten
7:88 till 7:91	Peppe Ericsson	Studio Ljusspel

Kapitel 8

Bild nr	Fotograf	Notering
8:1 till 8:4	Illustration	Sörmans Information och Media AB

REGLEMENTE

Litteratur/Källförteckning

Stiftelsen Sveriges Nationaldag. Flaggan och Fanan. Lund 1999

Lag om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar (SFS 1970:498)

Lag om beteckningen försvarsmakten (SFS 1974:615)

Lag om Sveriges flagga (SFS 1982:269)

Lag om Sveriges riksvapen (SFS 1982:268)

Förordning om vissa officiella beteckningar (SFS 1976:100)

Förordning om allmänna flaggdagar (SFS, 1982:270)

Förordning med riktlinjer för färgnyanserna i Sveriges flagga (SFS 1983:826)

Förordning om salut (SFS 1996:931)

Förordning med bestämmelser för Försvarsmaktens personal (SFS 1996:927, ändrad: t.o.m. SFS 2010:652)

Källor inom Försvarsmakten

Lärobok i sjömanskap, MARIN (M7734-318001)

Ceremoni instruktion för Försvarsmakten 2010. UTB (HKV: 2010-12-21, 09 831:69672)

Ceremonireglemente del 8, Högvaktsinstruktion 2006. UTB (LG: 2006, 09 811:23)

Arméreglemente del 1, Grunder (M7741-100511), Berlings Arlövs 1984

Exercisreglemente för Infanteriet 1927. Kungl. Maj:t

Exercisreglemente för Infanteriet 1895. Kungl. Maj:t

Regler, bestämmelser och handböcker som påverkat innehållet i detta reglemente

FFS Förordning om fanor, tecken och skyltar m.m. inom Försvarsmakten (FFS 1994:21)
 Överbefälhavarens kungörelse om fanor och standar m m inom Försvarsmakten (FFS 1983:40)
 Försvarsmaktens föreskrifter om flaggning (FFS 1999:04)
 Försvarsmaktens föreskrifter med instruktion för överkommendanten och kommandanten i Stockholm (FFS 2005:6)

FIB -

Reglemente Uniformsbestämmelser 2015. UTB (FM2015-350014)

Manual -

Handbok Handbok Markstrid – Taktiska/Fältmässiga Grunder 2016, ARMÉ (FM2016-6309:3)

REGLEMENTE

Syftet med serien av reglementen och handböcker "Parad" (PARAD 1/8) är att utgöra Försvarsmaktens gemensamma grund för formellt uppträdande i sluten ordning, parader och myndighetens traditionsvård. Arméns, marinens och flygvapnets olika traditioner har i det längsta omhändertagits och endast förändrats där enhetlighet inom Försvarsmakten är särskilt påkallad.

Reglementena innehåller bindande bestämmelser och förhållningssätt för Försvarsmaktens uppträdande i ceremoniella sammanhang. Handböckerna innehåller anvisningar med förklaringar och beskrivningar för tjänstens genomförande.

Deltagande i statsceremonier är en av Försvarsmaktens uppgifter och genomförande av förbandsvisa ceremonier och traditionsvård är en del av den militära miljön och utgör en del i myndighetens vård av sitt kulturarv. Ceremonier och sättet att utföra dem uppmärksammas av försvarsmaktens personal, allmänheten och av utländska turister, gäster och observatörer. Väl genomförda bidrar de till att skapa respekt för Försvarsmakten och stärker deltagarnas känsla för förbandsandan.